

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
18. MAJ
1988

Letnik XLIII.
Štev. 20 (2380)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
300 din

P. b. b.

Sklad za pravno samopomoč

ZSO, NSKS ter Nadstrankarski komite za obrambo dvojezičnega šolstva so pri Zvezi-bank odprli „Sklad za pravno samopomoč“. Pozivamo vse rojake, da podprete financiranje stroškov, ki so povezani s pritožbami v zvezi z dvojezičnim šolstvom. Konto štev. 33050 „pravna pomoč“.

7. člen ni izpolnjen! Wagnerjeve trditve brez vsake osnove

Tajnik ZSO dr. Marjan Sturm je v posebni izjavi poudaril, da je Wagnerjeva trditev, po kateri naj bi bil 7. člen ADP že zdavnaj izpolnjen in celo presežen, le pobožna želja, ki ji niti njegovi strankarski kolegi na Dunaju ne verjamejo. Wagnerjeva teza spada k dnevno-političnemu

obredni na Koroškem. Toda neresnica kljub ponavljanju ne postane resnica. Sicer pa je tezo o izpolnjenem 7. členu doslej zagovarjal Heimatdienst.

„Koroški Slovenci z borbo proti ločevanju dokazujemo, da so Wagnerjeve trditve brez vsake osnove“, je poudaril Sturm.



S pesmijo v vigred!

SPD „Trta“ v Žitari vasi je tudi letos izvedlo tradicionalni vigredni koncert. Nastopile so domače glasbene skupine, učenci glasbene šole (slika) ter kvartet nemškogovorečih prijateljev iz Steuerberga. Več na 9. strani.

„Če bodo stranke sklenile ločitev, jih ne bomo volili!“

Na spominski prireditvi ob 50. obletnici priključitve Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji preteklo sredo v Mladinskem domu v Celovcu se je predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliks Wieser pred več kot 400 udeleženci zelo jasno izrekel v zvezi z načrtovano reformo dvojezičnega šolstva na Koroškem.

Vse tri v avstrijskem parlamentu in koroškemu deželnemu zboru zastopane stranke je Wieser opozoril,

„da jih v primeru, če bo pedagoški model v naslednjih tednih sprejet v parlamentu s privolitvijo teh treh strank, ne bomo volili. Potem bomo volili tiste zaveznike in prijatelje, ki se borijo za naše pravice!“, je dejal Wieser. Ob tej priložnosti je tudi izpostavil pomembnost demokratičnega gibanja in nemškogovorečih prijateljev v bori proti ločevalnemu modelu. S tem v zvezi pa je predsednik ZSO kritiziral pojav, da so ti demokrati nekaterim osebam v slo-

venskih vrstah postali naenkrat očitno manj vredni kot v prejšnjih časih. Tako zadržanje je ocenil kot „volilne špekulacije, ki tistim, ki tako razmišljajo, ne bodo prinesle nič“.

Predsednik ZSO je v svojem govoru pozval tudi državo matičnega naroda, Jugoslavijo, „naj v tem trenutku slovensko narodnostno skupnost ne prepusti sami sebi. „Zdaj, ko se avstrijski parlament pripravlja, da bo sprejel ločevalni šolski

model, ni slišati reakcij iz Slovenije in Beograda. Zato mora slovenska narodnostna skupnost na Koroškem opozoriti matični narod, da smo tudi mi veliko prispevali za svobodo, da so tudi naši ljudje darovali življenja za novo Avstrijo in novo Jugoslavijo“, je dejal Feliks Wieser.

Obširno poročilo o spominski prireditvi pod geslom „Ne izrujete nam korenin!“ preberite na 2. in 3. strani te številke.

Občni zbor ZSO 28. maja

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem bo imela v soboto, 28. maja 1988, s pričetkom ob 9. uri v Mladinskem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu, Mikschallee 4, svoj redni občni zbor. Na sporedu bodo poleg poročil odgovornih funkcionarjev tudi volitve predsednika, podpredsednikov in odborov, govor predsednika ter sprejetje izjav, med drugim tudi v zadevi dvojezičnega šolstva in sosveta.

PREBERITE

na strani

- 3 50.000 ljudi na spominski prireditvi v Mauthausnu
- 4 Slavospevi desničarjev Haiderju
- 5 Diese Woche im Slovenski vestnik
- 6 Spomenik žrtvam NS-evtanazije
- 7 Letos v Rožu: dvojezičnost naj se vidi
- 8 Kitajska umetnost v Narodni galeriji
- 10 Vestnikov horoskop tedna
- 12 Nogomet: Bilčovs se je že rešil izpada?



Iniciativa staršev za dvojezično ljudsko šolo v Celovcu je že večkrat javno zahtevala svojo pravico!

Slika: Mohar

Reinprecht poklical policijo „na pomoč“

Na Pedagoško akademijo v Celovcu je vkorakala cela skupina državnih policistov. Poklical jo je vodja oddelka Hugo Reinprecht, eden izmed sestavljalcev ločitvenega modela. Povod: Tatjana Mesner-Zeichen je hotela na tamkajšnji ljudski šoli vpisati sina Iljo k dvojezičnemu pouku. Reinprecht prijave ni hotel sprejeti. Ko je Tatjana vztrajala in zahtevala pismeno zavrnitev, je Reinprecht zagrozil s policijo. Ta je tudi prišla. Sam policijski direktor Winkler je

prevzel posredniško vlogo in dosegel, da je Reinprecht izstavil pismeno potrdilo, da zavrača prijavo.

Postavlja se vprašanje, ali hočejo ločitveni strategiji s policijo ustrahovati starše, da ne bi prijavi otrok k dvojezičnemu pouku. Bo eksekutiva prevzela mesto pedagogov? Reinprechtovo postopanje je primer za to, kako hočejo koroški „pedagogi“ izsiliti ločevanje in preprečiti Slovincem dvojezično izobraževanje tudi v Celovcu.

Dolanc sprejel Wieserja

Novi podpredsednik Predsedstva Jugoslavije Stane Dolanc je preteklo nedeljo sprejel predsednika Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dipl. inž. Feliksa Wieserja. Glavne točke razgovora so bila vprašanja dvojezičnega šolstva ter vprašanja, ki so povezana z dosledno izpolnitvijo določil Avstrijske državne pogodbe s strani Avstrije.

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRANE SAMO V
PARLAMENTU!

Priznam, da sem bil ganjen, ko je zvezni kancler in novi predsednik socialistične stranke Vranitzky na mogočni in množični prvomajski proslavi dunajskih socialistov dobro četrtino svojega nagovora namenil trpljenju in antifašističnemu boju koroških Slovencev. Ko je citiral starost na Dunaju živečih koroških Slovencev dr. Toneta Jelena, in dodal, da so mu njegove besede „nikdar se ne izneveriti svojemu jeziku, svojim pesmim, svojim navadam“ politično izročilo za svoje delovanje in da morajo to postati tudi za celotno socialistično stranko, je bilo tiho na trgu pred Rotovžem. Bilo je čutili, da mu je to res pri srcu, da njegove besede niso bile spregovorjene tja v prvomajski vsakdan.

Toda: pod okriljem Vranitzkyjeve vlade se snuje zakon, ki pomeni pravi zasmeh citiranih Jelenovih besed.

To, kar so spoznali za pravilno dunajski socialisti, še zdavnaj ni geslo njihovih koroških tovarišev, ki jim je deseti oktober slej ko prej večji praznik kot prvi maj.

Številčno mogočna koroška socialistična stranka je že zdavnaj prodala in izdala vsa socialistična načela enakopravnega narodnostnega sožitja in se klavirno potopila na dno prostaškega nemškega nacionalizma.

Dokler je bil protest slovenskih vrst skupen, močan in udaren, dokler je Slovincem uspelo mobilizirati avstrijsko demokratično in mednarodno javnost proti vsem poskusom uveljavitve apartheida na Koroškem, tako dolgo so tudi razumnejši politiki vseh strank na zvezni ravni lahko brzdale svoje podivjane Koroške strankarske tovariše.

Odkar nekateri samozvani slovenski odreševalci kujejo narodnostno politiko, ki pelje na mlin koroških včerašnjikov, in se odpovedujejo jasno definiranim zahtevam in potrebam slovenske narodnostne skupnosti v zameno za nekaj milijonov, je tem politikom težje: Koroška jim zabrusi v obraz, da je njena metoda vendarle učinkovita.

Ce bomo v šolskem vprašanju podlegli in nam bo vsiljen apartheidski model, bo treba iskati krivce tudi v lastnih vrstah. Dunaj je bil našim težnjam redkokdaj tako odprt kot danes. Da pa se uveljavlja proti Koroščem, potrebuje naš odločen nastop.

Povsod: v Avstriji in v mednarodni javnosti, ne samo v parlamentu!

Usoda koroških Slovencev v času Hitlerjevega nacizma, žrtve, zatirani in izseljeni iz vrst slovenske narodne skupnosti, doprinos koroških Slovencev v partizanski borbi za osvoboditev Avstrije ter aktualno šolsko vprašanje so bili osnovni poudarki spominske prireditve preteklo sredo v Mladinskem domu v Celovcu, ki sta jo organizirali Zveza slovenskih izseljencev in Zveza koroških partizanov. Nad 400 ljudi se je odzvalo vabilu in izpričalo odločno voljo in pripravljenost koroških Slovencev za borbo proti grozečemu ločevalnemu šolskemu modelu. Glavni govorniki na spominski prireditvi so bili predsednik ZSI Jože Partl, predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, sodelavec Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odpora dr. Herbert Exenberger ter predstavnica nadregionalne iniciative za ohranitev skupnega dvojezičnega pouka Elisabeth Sitter. Glasbeno pa sta spominsko proslavo oblikovala Koroški partizanski pevski zbor in Mešani pevski zbor „Rož“.

„Ne izrujete nam korenin!“

IVAN LUKAN

Kot prvi govornik je predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl najprej spomnil na likvidacijo republike Avstrije pred 50 leti. Poudaril je, da so na Koroškem nacionalsocialisti že v letih pred anšlusom dobro pripravili teren za uresničitev nacionalistične ideje „Ein Volk, ein Reich, ein Führer“. Koroška klima se je hitro spremenila v zmagovalne domačih nacistov, začeli so ruvati slovenske korenine. Prva žrtev je bil škocijski župnik Vinko Poljanec, sledile so aretacije Slovencev in taborišča, kamor so pošiljali Slovence. Začeli so tudi s pripravami za izseljevanje koroških Slovencev – izseliti so jih hoteli 40.000. 14. in 15. aprila 1942 pa so načrt deloma uresničili, ko so izselili skoraj 300 slovenskih družin.

Ploščo za izseljene!

S tem v zvezi je Partl opozoril koroške oblasti, da na to nečloveško ravnanje danes ne opominja ne spomenik, ne

cesta, ki bi bila poimenovana po slovenskih izseljencih. „V Zrelcu bi lahko namestili vsaj ploščo“, je dejal Partl, potrjen z močnim aplavzom navzočih.

V nadaljevanju svojega govora je Partl opisal nastanek partizanske borbe proti nemškemu fašizmu na Koroškem. Pri tem je poudaril, da je bil to edini upor na območju takratnega nemškega rajha. „Prodora partizanstva niso mogli ustaviti niti s smrtnimi obsodbami in obglavljenjem 13 selskih žrtev na Dunaju“, je dejal govornik in ugotovil, da smo Slovenci veliko prispevali k končni osvoboditvi Avstrije in k porazu nacizma.

Kljub temu, je dejal Partl, se je že leta 1945 in v naslednjih letih pokazalo, da je bil nacizem na Koroškem samo vojaško poražen. Nemškonacionalna ideja pa je živela naprej in že takoj po podpisu državne pogodbe je nacizem dvignil glavo in uničil obvezno dvojezično šolo na južnem Koroškem. Leta 1972 pa je s takoimenovanim „Ortstafelsturmom“ ponovno dosegel nadaljno

okrnitev pravic koroških Slovencev.

„Letos, ob 50. obletnici likvidacije Avstrije, pa nam hočejo vzeti še zadnje ostanke dvojezičnega šolstva. Kaže, da je za nemško-nacionalne sile na Koroškem hajka proti dvojezičnemu šolstvu že dobljena, zato se že lotevajo napada na slovenščino v cerkvi. In to s ciljem, da bi v cerkvi zreducirali slovenščino na kak „Oče naš“.

Enotnost – želja naših ljudi!

„Zato se mi zdi danes, da je v borbi za dvojezično šolstvo in za ohranitev slovenščine na drugih področjih, za nas koroške Slovence najbolj važno, da ohranimo enotnost. Prepričan sem, da je ta danes potrebna bolj kot kdajkoli; bolj kot po letu 1945, ko so med nas prihajali belogardisti in ustvarjali prepire. Danes pa sami povzročamo razdor, kakršnega res ne bi potrebovali. Menim, da se je potrebno zavedati dejstva, da ljudstvo na podeželju želi enotnost Slovencev. Enotnost mora biti naš cilj, enotnost je želja vseh malih ljudi v

vaseh južne Koroške!“

Partl je svoj govor zaključil s pozivom, naj Slovenci ne klonimo pred pritiskom nemškega nacionalizma, naj trdno vztrajamo na zahtevah za izpolnitev Avstrijske državne pogodbe. „Dočakati hočemo koroško deželo, v kateri bosta oba naroda enakopravna, kjer bomo Slovenci kot manjšina enakopraven član med enakimi“ je zaključil predsednik Zveze slovenskih izseljencev.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem Feliks Wieser je najprej spomnil na slovenske žrtve nacizma in na partizansko borbo proti Hitlerjevemu režimu. Po tem je zavzel stališče do šolskega vprašanja. „Naša naloga je, da se sedaj resno organiziramo. Starši, učitelji in vsi ostali moramo vsaj otežkočiti uvedbo ločitenega modela. Če tega ne bomo storili, bodo rekli, da je bilo proti samo nekaj političnih funkcionarjev, ljudje pa so novo ureditev sprejeli. Zato se mora vsakdo izmed nas, kdor ima možnost, na svojem mestu upreti temu pedagoškemu modelu“, je dejal Wieser.



V prvem delu prireditve je nastopil Koroški partizanski pevski zbor pod vodstvom Branka Čepina.

Slike: A. Mohar



Jože Partl, predsednik Zveze slovenskih izseljencev: „Slovenskim družinam, ki so bile izseljene, bi lahko postavili vsaj spominsko ploščo!“



Podpora staršem in učiteljem

Kar zadeva Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem, je govornik dejal, da bo ZSO skupaj s pravniki in pedagogi sprožila vrsto pravnih postopkov pri ustavnem sodišču in napovedal, da je na nekaterih področjih precej možnosti za uspeh. „Vsi vemo, da se v četrtem razredu ljudske šole slovenščina ne poučuje več v smislu elementarnega pouka, temveč samo še kot predmet. Zaradi tega pravniki pravijo, da je pri tem možno doseči določene spremembe. Vse te pravne akcije pa moramo podpirati tako, da bodo starši, učitelji in drugi imeli podporo na vsem dvojezičnem področju.“

Naši pravi zavezniki

V nadaljevanju svojega govora je Wieser dejal, da so demokrati iz nemškegovorečega tabora naši pravi zavezniki, ne pa tisti politiki, ki pravijo, kako velik je bil prispevek koroških Slovencev v antifašističnem boju, hkrati pa so pripravljene podpisati ločitveni model. Wieser je kritiziral tudi tiste sloven-

ske predstavnike, ki v tem težkem trenutku pravijo, da se ne izplača boriti proti ločevalnemu modelu – in to zaradi nekaj denarja. „To je politika, ki ne vodi nikamor. In ko govorimo o enotnosti, moramo tudi povedati, kaj si pod tem pojmom predstavljamo. Enotni moramo biti takrat, ko se borimo za šolo, za slovenščino v cerkvi, za napise, za uradni jezik. To od nas ljudje pričakujejo, ne pa pasivno enotnost!“ je dejal Wieser.

Antifašizem je nedeljiv!

Dr. Herbert Exenberger, sodelavec Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odpora, je v svojem prispevku poudaril doprinos koroških partizanov v boju proti nacizmu. Opozoril pa je na žalostne pojave sedanjosti. Dobesedno je govoril o anonimnih pismih, desnoekstremnih pamfletih in neverjetni kampanji proti dvojezičnemu šolstvu. „Kot je rekel dr. Neugebauer, znanstveni vodja našega inštituta, je za Avstrijce porazna ugotovitev, da so koroški Slovenci za pogumen boj v anti-

fašističnem uporu deležni le malo zahvale in priznanja.“

Exenberger je zaključil z mislijo dr. Josefa Hindelsa in menil: „Ne smemo privoliti, da bodo danes slovenski otroci potisnjeni v geto, kot se je to pred 50 leti zgodilo židovskim otrokom. Kajti, tako meni Hindels in tako mislimo tudi mi“, je dejal Exenberger, „antifašizem je enostavno nedeljiv!“

Nazadnje je spregovorila Elisabeth Sitter, predstavnica nadregionalne iniciative staršev za ohranitev skupnega dvojezičnega pouka. Obrnila se je na starše, ki nameravajo prijaviti svoje otroke k dvojezičnemu pouku. Sitterjeva ter iniciativa opozarjata, da naj ob vpisu izrecno zahtevajo dvojezični pouk na podlagi veljavnih zakonskih določil. Opozorila je tudi na posebne formularje, ki jih je objavila iniciativa.

Prvi del prireditve je glasbeno oblikoval Koroški partizanski pevski zbor, ki ga vodi Branko Čepin. V drugem delu pa so navzoči prisluhnili pesmim ponižanih in razžaljenih narodov v izvedbi MePZ „Rož“ iz Šentjakoba pod vodstvom Lajka Milisljeviča.



OBZORNIK

Socialna demokracija na poti v drugo stoletje?

Brez posebnih senzacij je pred enim tednom potekal izredni kongres socialistične stranke. Velika večina delegatov je potrdila predlog strankinega predsedstva in izvolila Franza Vranitzkega za svojega predsednika; redki protestni glasovi – predvsem iz vrst mladinskih socialističnih organizacij, ki so se izrekli predvsem proti združitvi funkcije predsednika vlade in predsednika stranke v eni osebi, ne pa toliko proti Vranitzkemu samemu – so utonili v valu splošnega odobravanja. Dejansko bo Vranitzkemu težko razložiti, kdaj govori kot strankarski predsednik, kdaj kot kancler, kar bo begalo članstvo partije ter omogočalo špekulacije tiska in medijev.

V svojem skoraj dvournem nagovoru je Vranitzky poudaril, da socialna demokracija in njene ideje še niso preživele; probleme, s katerimi je soočena današnja družba – od ekologije preko novih tehnologij tja do oboroževalne tekme – lahko rešuje samo gibanje, ki je od nekdaj prisegalo na humanitarne vrednote solidarnosti, tolerance in pravičnosti. To pa je – pred sto leti, danes in v novem stoletju zasidrano v socialni demokraciji, v socialistični stranki.

Vranitzkyjeve besede so zbujale obče odobravanje, saj so tako pravilne kot splošne.

Druge in konkretne strani se Vranitzky ni dotaknil: namreč vedno hitrejšega

siromašenja velikih delov prebivalstva, zlasti upokojencev, katerih prejemki se letos prvič niso zvišali niti za stopnjo inflacije; brezposelnosti mladih, posebno v pokrajinah, ki jih je povsem zajela gospodarska kriza; popolnega in dokončnega razsula podržavljenih podjetij in s tem hkrati razpada ene izmed osnovnih socialdemokratskih prvin: delavske solidarnosti; poslabšanja bolniškega zavarovanja v zvezi z uvedbo somprispevka v primeru bolniške oskrbe.

Lahko je govoriti o vizijah nove socialne demokracije; zadostovalo bi uresničevanje dozdajšnjih socialdemokratskih načel. Vizije Victorja Adlerja namreč doslej še niso izpolnjene. Te pa so za delovnega človeka nedvomno pomembnejše kot vse vizije duha časa, katerega menda pooseblja Vranitzky.

Franci Zwitter

Sovjeti že zapuščajo Afganistan

KABUL. Kot je bilo napovedano, se je 15. maja začel umik prvih sovjetskih enot iz Afganistana. Umik je potekal brez napadov Mudžahedinov, kot so to napovedali. Kot poroča nemška tiskovna agencija, je v Afganistanu od leta 1980 dalje izgubilo življenje blizu 10.000 sovjetskih vojakov.

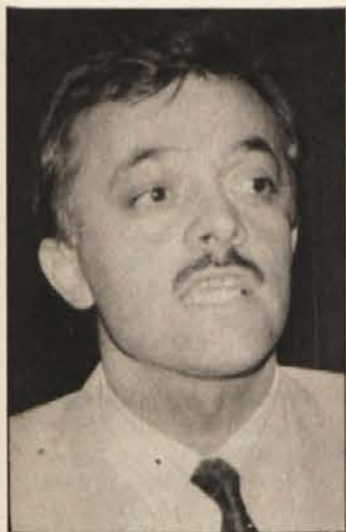
Mauthausen: Nad 50.000 na spominski prireditvi

Zvezni kancler dr. Franz Vranitzky je v nedeljo – na dan 33. obletnice podpisa Avstrijske državne pogodbe – na velikem spominskem zborovanju za žrtve nacizma v koncentracijskem taborišču v Mauthausnu dejal, da je ta državna pogodba osnova za obstoj države. S podpisom je Avstrija dosegla neodvisnost in suverenost. Pred tisočimi udeleženci iz 25 držav, med njimi je tudi bila delegacija s Koroške (koroški Slovenci, Zveza taboriščnikov), je

kancler opozoril na avstrijske žrtve upora proti nacizmu in poudaril, da je današnja Avstrija „antiteza nacionalsocialističnemu, nečloveškemu, krivičnemu sistemu.“ Kancler je v svojem govoru tudi posvaril pred sovraštvom napram vsem Avstrijcem, katerih materin jezik ni nemški. Na sporedu spominske proslave je bila tudi krstna izvedba Mauthausenske kantate, ki jo je dirigiral avtor, grški glasbenik in komponist Mikis Theodorakis.

Dizdarević novi predsednik SFRJ

BEOGRAD. Predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije je v nedeljo za novega predsednika SFRJ imenovalo bivšega zunanjega ministra Raifa Dizdarevića, za podpredsednika pa Slovenca Staneta Dolanca. Dizdarević in Dolanc bosta v tej funkciji eno leto.



Dipl. inž. Feliks Wieser, predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem: „Enotni moramo biti takrat, ko se borimo za šolo, za slovenščino v cerkvi itd!“



Dr. Herbert Exenberger, sodelavec Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odpora: „Tako meni Hindels in tako mislimo tudi mi: antifašizem je nedeljiv!“



Elisabeth Sitter, zastopnica nadregionalne iniciative staršev za ohranitev skupnega dvojezičnega pouka: „Prijava svoje otroke na podlagi sedaj veljavnega zakona!“

TRIBUNA

BRALCEV

Čestitam

30. aprila smo imeli na Dunaju priložnost slišati slovenski rožanski zbor iz Šentjakoba. Koncert je vseboval izključno pesmi zatiranih narodov v Evropi in izven nje. V prvem delu so se pevci predstavili v klasični obliki zborovskega petja, v drugem delu so pesmi, ki so jih peli, scensko uprizorili.

Cepprav so bili uvodni teksti predolgi in preveč poučevalni – morali bi jih strniti na dra, tri vsebinsko pomembne stavke – je koncert napravil, predvsem v drugem delu, globok vtis na poslušalce, ki so napolnili dvorano.

Kompliment zboru, ki ima tako nadarjene igralce in tako dobre glasove, kompliment pa predvsem dirigentu, ki s svojim simpatično dinamičnim nastopom in z obilnim strokovnim znanjem izvabi iz pevcev tako kvalitetne dosežke.

Marica Kulnik,
Dunaj

OGLASA

Brošuro „Ljubezen zdravi“ lahko brezplačno naročite na naslovu: Univerzalno življenje/Universelles Leben, Postfach 140, 5016 Salzburg.

Dajem v najem počitniško hišo, 70 metrov od morja za 6+1 osebo, 700 kvadratnih metrov. Hiša je v Dajli pri Novigradu. Ponudbe pismeno na naslov: Marta Javornik, ul. Pohorskega bataljona, 61113 Ljubljana, Jugoslavija.



20 let Pedagoške akademije

Leta 1962 je avstrijska zvezna vlada sprejela zakon, s katerim so z novimi institucijami, pedagoškimi akademijami, nadomestili učiteljska; Leta 1968 so na osnovi tega zakona nastale pedagoške akademije, ki od leta 1975 dalje izobražujejo poleg ljudskošolskih tudi glavnošolske učitelje. Pedagoška akademija v Celovcu obstaja torej 20 let. Jubilejne prireditve bodo trajale ves teden. Spored sega od športa pa tja do klasične glasbe, višek pa bo prav gotovo mednarodna razprava o ciljih izobraževanja učiteljev.

S to razpravo, na kateri bodo sodelovali tudi strokovnjaki iz Furlanije in Slovenije, ter z razstavo o dvojezični šoli (pripravili so jo učitelji in študentje slovenščine), pa so pa Pedagoški akademiji očitno

našli izhod iz problema, kako se izogniti trenutni razpravi o dvojezičnem šolstvu na Koroškem in o grozečem ločevanju, in nemoteno izvesti praznovanje 20. obletnice.

Da je temu tako, je nakazala že tiskovna konferenca, saj so na vprašanja novinarjev govorili le o tem, da so v hiši sami dosegli integracijo vseh študentov ne glede na narodnostno pripadnost. Že ob samih uvodnih prireditvah so ostali problemi (obiski oz. prisostvovanje dvojezičnemu pouku, manjkajoča dvojezična poskusna ljudska šola v sami hiši...), ki se postavljajo študentom, ki si hočejo pridobiti tudi kvalifikacijo za dvojezičnega učitelja, nedotaknjeni, kaj šele, da bi npr. direktor Pedagoške akademije Krainz ob besedičenju o potrebnih integracijah vseh sku-

pin (tudi Slovencev) zavzel strokovno stališče k grozečemu ločevalnemu modelu. Nasprotno: čeprav je bilo opaziti, da je deloma prizadet, je valil odgovornost na politiko. „Pri tem pa pedagogika nima moči!“ Slično kot razni pedagoški inštituti, ki hočejo na razne načine pridobiti celo slovenske učitelje, da bi sodelovali pri pripravah na ločevanje. Kako koroška politika ravna zagovorniki skupnega dvojezičnega pouka, je dokazal sam Wagner. Ko je na otvoritvi slovenski „minister“ za šolstvo Pivec dejal, da Slovenija upa na tako rešitev, s kakršno bi soglašali koroški Slovenci, je Wagner odvrnil: „V avstrijski demokraciji vsak lahko pove svoje mnenje – sprva še brez posledic“...

-ma

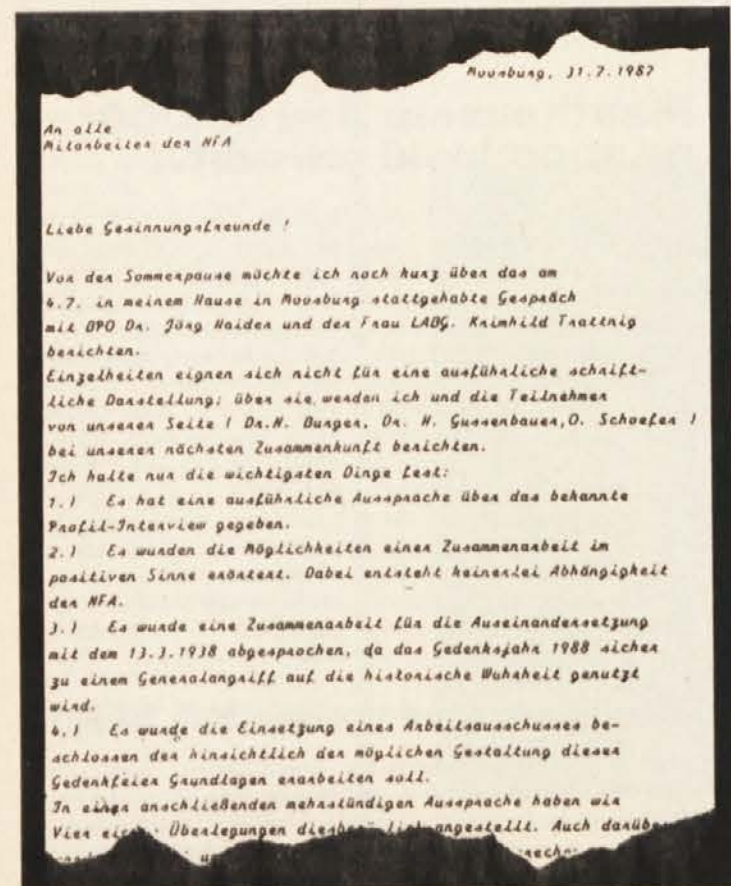
Občina kupila zemljo ob jezeru

Občina Žitara vas je lani dobro gospodarila in dosegla 241.453 šilingov presežka. Skoraj celotno vsoto pa bo morala še pokasirati, saj imajo nekatera podjetja še dolgove pri plačevanju raznih davkov. Občina kljub temu bremenijo visoke dajatve, ki jih mora plačevati za deželne ustanove in sicer: 700.000 za primanjkljaj deželnih bolnic, 300.000 deželnih dajtev, več kot 2 milijona v sklad za šolsko skupnost. Torej ni čudno, da so se odborniki EL le težko odločili glasovati za nakup 20.000 kvadratnih metrov velike površine ob Ženeškem jezeru, ki naj bi služil predvsem turistom za kopanje in sončenje in ko bo stala skoraj 4 milijone (dodatno bodo potrebne investicije za izgradnjo v višini 1,5 milijona). Kljub temu je občinski svet sprejel sklep soglasno, to pa predvsem zato, ker je dežela obljubila subvencijo v višini dveh milijonov. Odbornik EL Kukovič: „Zato pa letos ne bomo mogli graditi cest, kar bi bilo za občane tudi koristno!“

Častni prstan za Woschitza

V prisotnosti velikega števila častnih gostov in številnih občanov je bil na slavnostni seji s častnim prstanom občine Borovlje odlikovan bivši boroveljski župan, višji šolski svetnik Anton Woschitz. Odlikovanje je Woschitz dobil za njegove zasluge kot župan občine v letih 1973 do 1985. Slovenska pesem oz. beseda je na tej slavnostni seji v Borovljah manjkala.

Slavospevi desničarjev Haiderju



Avstrijski nemškonacionalni in desnoekstremni tabor ima novega voditelja. Celo neonacistični eksponenti ga podpirajo. Govora je seveda o voditelju avstrijske FP Jörgu Haiderju. Dobro se še spominjamo, da je „profil“ pred nekaj tedni odkril, da so se 4. julija lanskega leta v hiši Otta Scrinzi na skrivaj srečali Scrinzi, voditelj NDP Burger in Haider. Sodelovala je seveda tudi eksponentka Haiderjeve politike na Koroškem, hči nacističnega „Blutordensträgerja“ nosilca ordena krvi/ Huberja, deželna poslanka in predsednica kluba FP odbornikov v deželnem zboru, Kriemhild Trattnig.

Haider, ki je skušal ta sestanek omalovaževati in dejal, da so se srečali „zgolj slučajno“, pa ni uspel, da bi javnosti zamolčal politično spravo med raznimi skupinami nemškega nacionalizma in desnega ekstremizma v Avstriji.

Nasprotno: dunajski magazin „Basta“ v svoji najnovejši številki odkriva, da omenjeni sestanek v Scrinzijski hiši ni bil „slučajen“. Objavlja namreč ponatis pisma, ki ga je Scrinzi razposlal svojim pajdašem v takimenovani „Nationalfreiheitliche Aktion“. Iz tega pisma, ki ga v faksimilu objavljamo tudi mi, je jasno razvidno, da je bilo srečanje dobro pripravljeno in da so udeleženci imeli jasno določen dnevni red in cilj.

„Basta“ objavlja tudi slavospeve Haiderju s strani glavnih predstavnikov desnega ekstremizma. Vsi se navdušujejo: „V FP smo zdaj spet lahko nacionalni!“ Burger celo hvali: „Pogoji za delovanje nacionalnih in ljudstvu zvestih sil znotraj FP so se pod Haiderjem znatno izboljšali. Danes se v FP spet lahko priznava, da si nacionalen, in da ti gre predvsem za nemštvo. Tudi najradikalnejši zastopnik avstrijskega

desnega ekstremizma, zaradi nacionalsocialističnega delovanja že večkrat obsojeni voditelj prepovedanega „Ausländer Halt“ – gibanja in vodja ilegalne „Nationale Front“, Gerd Honsik poje Haiderju slavo: „Takoj bi spet začel delovati v FPÖ. Ne zadržuje me, da bi izvajala napačno politiko, temveč dejstvo, da bi bilo za FPÖ moje ime najbrž obremenitev!“

Še v jasnejši luči pa avstrijsko FPÖ s Haiderjem na čelu predstavi sledeča Burgerjeva izjava: „S funkcionarji FPÖ, ki zastopajo iste pozicije kot NDP, imamo na stotine stikov. Na vseh področjih in v vseh zveznih deželah. Prihaja komajda do razlik!“

Ravno ob tem pa se je treba vprašati, kako dolgo bodo avstrijske oblasti še dopuščale oživljanje nemškega nacionalizma, predvsem pa tudi, kako dolgo bosta SPÖ in ÖVP še sledili Haiderjevemu političnemu diktatu v manjšinskem vprašanju?

Andrej Mohar

Doch Mahnmal für Opfer der NS-Euthanasie!

Wer noch immer überzeugt ist, Kärnten hätte sich niemals im deutschnationalen Eck befunden, auch nicht während der NS-Zeit, der möge dem neuen im Drava-Verlag erschienen Buch „Die Ärzte, die Schwestern, die SS und der Tod“ etwas Aufmerksamkeit schenken.

Der Autor des Buches, Mag. Helge Stromberger, beschreibt darin die Greultaten, die während der NS-Zeit in der Psychiatrischen Abteilung des LKH Klagenfurts geschahen. Namentlich erfaßt wurden im Jahre 1946 etwa 250 Personen, die „des Lebens unwert“ erklärt wurden, und die Tore der Anstalt nicht mehr lebend verließen.

Warum aber schweigt bis heute die Mehrzahl der Bevölkerung, wenn es schon damals ein offenes Geheimnis war, daß in der Psychiatrie „etwas war“.

Dr. Niedermoser wurde 1946 der gerechten Strafe zugeführt, die „Helfer“ wurden begnadigt.

Wie bei der Buchpräsentation vom Vorstand der Psychiatrie am LKH Klagenfurt Primarius Dr. Thomas Platz zu erfahren war, wird noch im Oktober dieses Jahres im Park vor der Hauptpsychiatrie des LKH Klagenfurts „eine trauernde Figur aus Marmor“ aufgestellt. Sie wird vom Kärntner Künstler Max Gangl gestaltet und soll ein Mahnmal für die Opfer der NS-Euthanasie darstellen.

Mit Polizei gegen Wunsch nach Zweisprachigkeit

Am vergangenen Samstag wurden im Zuge der Schülerneueinschreibung an mehreren Klagenfurter Volksschulen Kinder zum zweisprachigen Unterricht angemeldet. Die Eltern beriefen sich dabei auf die Bestimmungen des Artikels 7 des Österreichischen Staatsvertrags. Während an den meisten Schulen die diesbezüglichen zweisprachigen Anmeldeformulare mit dem Hinweis, sie würden weitergeleitet werden, entgegengenommen wurden, weigerte sich der Abteilungsvorstand der Übungsvolksschule an der Pädagogischen Akademie, Prof. Reinprecht, den Wunsch der Eltern zur Kenntnis zu nehmen. Er reagierte auf die wiederholte Forderung der Kindesmutter nach Entgegennahme der Anmeldung mit dem Ruf nach der Polizei, die dann auch in großer Zahl erschien. Erst nach der Intervention des Leiters der Sicherheitsdirektion Dr. Winkler erklärte sich Reinprecht – der bereits in der Bundespädagogischen Kommission gegen zweisprachigen Unterricht an der Übungsvolksschule in Klagenfurt aufgetreten war – bereit, der Mutter des Kindes die Nichtentgegennahme der Anmeldung schriftlich zu bestätigen.

DIESE WOCHEN IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite für unsere deutschsprachigen Leser/innen

Geisteswissenschaftler fordern Nationalrat auf, Trennungsmodell nicht zu beschließen

Die Geisteswissenschaftliche Fakultät der Universität Wien hält in einer einstimmig verabschiedeten Stellungnahme „den vorliegenden Antrag zum Minderheitenschulgesetz für Kärnten für verfehlt und fordert den Nationalrat dringend auf, ihn nicht zu verabschieden.“ Gleichzeitig wird betont, daß die Fakultät zur weiteren Beratung der Materie zur Verfügung steht.

Die einstimmig verabschiedete Stellungnahme zum Antrag der Abgeordneten Dr. Fischer, DDr. König, Dr. Haider, Mag. Schäffer und Genossen, gliedert sich in allgemein-gesellschaftliche Argumente, sprachlich-schulpolitische sowie pädagogisch-didaktische Argumente.

Im Abschnitt „Allgemein-gesellschaftspolitische Argumente“ wird u.a. angeführt, daß

a) der Präambel zum Gesetzesentwurf entsprechend, die Entwicklung des österreichischen Schulwesens auf „Förderung des gegenseitigen Verständnisses, der gegenseitigen Wertschätzung, den Abbau von Vorurteilen und ein von gegenseitiger Achtung und Toleranz bestimmtes Zusammenleben von Schülern“ abzielt. Diese humane und soziale Zielsetzung wurde bisher in der Koedukation von Knaben und Mädchen sowie von Kindern unterschiedlicher Konfession verwirklicht. Solche Koedukation gab es bisher – und das seit mehr als einem Jahrhundert (!) – auch im zweisprachigen Schulwesen in Kärnten und im Burgenland. Diese Koedukation im gemischtsprachigen Gebiet Unterkärntens würde in Hinblick durch Änderung des Minderheiten-Schulgesetzes 1959 – vor allem durch Einfügung des § 16 a – so stark eingeschränkt, daß von einer sinnvollen Verwirklichung des Prinzips der Koedukation nicht mehr die Rede sein könnte.

b) Die Einführung von Parallelklassen zwischen nur deutschsprachigen Kindern und zum zweisprachigen Unterricht angemeldeten Kindern, sowie die Bestellung von nur deutschsprachigen Zweitlehrern stellen zwangsläufig trennende Faktoren dar, die durch klassenübergreifende und gemeinschaftsfördernde Maßnahmen keineswegs zu überbrücken sind: Etwa wenn man Mädchen und Knaben in Parallelklassen teilt und sie nur gelegentlich zusammenführt, kann man nicht mehr von Koedukation sprechen. Trennende Faktoren im Schulwesen aber können trennende Faktoren in der Gesellschaft hervorrufen, besonders in einer Dorfgemeinschaft. In einer solchen Situation ist zu erwarten, daß sich ein Anpassungsdruck zu Lasten der Minderheitssprache

ausbildet. Um ihren Kindern zusätzliche Spannungen und Stigmatisierungen zu ersparen, werden Eltern von der Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht absehen. Diese Befürchtungen werden durch erste Anzeichen einer neuerlichen Trendumkehr bestätigt.

c) Die heutige Welt verlangt Lernen und Leben in multiethnischen und multi-kulturellen Gemeinschaften und wendet dafür zunehmend größere Mittel auf. Gerade die Europäische Gemeinschaft anerkennt darüber hinaus den Grundsatz, keine Schulregelungen gegen den Willen ihrer Minderheiten durchzusetzen. In einem solchen europäischen Klima stünde der gegen die Interessen der Kärntner Slowenen zu beschließende Gesetzesantrag über das Trennungsmodell als Relikt aus repressiv nationalistischen Jahrzehnten da.

An sprach- und schulpolitischen Argumenten wird angeführt, daß

a) Die Stellung des Zweitlehrers weitgehend unklar ist. Einerseits soll er nur für die Hälfte der Unterrichtszeit, „höchstens aber für 14 Wochenstunden“ bestellt werden, andererseits soll seine „dienstrechtliche Diskriminierung“ verhindert werden. Auch die Erläuterung: „Der Zweitlehrer ist nicht Klassenlehrer im Sinne des § 13 Abs. 1 des Schulorganisationsgesetzes, aber in seinem Unterrichtsbereich pädagogisch nicht weisungsgebunden“, eröffnet widersprüchliche Interpretationsmöglichkeiten.

b) Dem Zweitlehrer sollen am Pädagogischen Institut des Bundes in Kärnten in speziellen Vorbereitungs- und Fortbildungskursen „Theorie und Praxis der Teamarbeit, soziales Lernen als Unterrichtsprinzip und Wissen über Kulturgut der Slowenen“ vermittelt, auf freiwilliger Basis auch Sprachkurse in Slowenisch angeboten werden. Daß ein Anspruch interkulturellen Lernens und Lehrens – wenn er wirklich ernst gemeint sein soll – nur in einem mindestens viersemestrigen Fortbildungslehrgang mit dem obligaten Angebot der entsprechenden Kultur und Sprache einzulösen ist, ist nicht nur ein erziehungswissenschaftlicher und philologischer Gemeinplatz, sondern wird auch durch Erfahrungen bestätigt, die z. B.

Wiener Pflichtschullehrer in den Schulversuchen mit Gastarbeiterkindern gemacht haben. Die Vorstellung des Gesetzesantrages, wonach interkulturelles Lernen in Kärnten ohne Kenntnisse des Slowenischen möglich sein soll, widerspricht internationalen Erfahrungen und ist als unrealistisch abzulehnen.

c) Offensichtlich sind auch den Antragstellern die trennenden Faktoren im „Pädagogen“-Modell bewußt, sonst würden nicht „klassenübergreifende und gemeinschaftsfördernde Maßnahmen mit deutschsprachigen Klassen an derselben Schule“ vorgesehen werden. Es ist also selbst den Antragstellern klar, daß nach Durchführung der Trennung der Schulkinder nach sprachlichen Kriterien in nachhinein gemeinschaftsfördernde Maßnahmen eingeführt werden müssen – Maßnahmen, welche die Trennung aber nur notdürftig kaschieren können. Denn die meisten Aspekte, die in der bisherigen Schulpraxis durch den gemeinsamen Schulalltag von den Kindern erlebt wurden, bleiben im Gesetzesantrag völlig offen.

Pädagogisch-didaktische Argumente:

Unter den genannten Umständen ergeben sich unter anderem die folgenden gravierenden Probleme:

a) Der gleichzeitige Einsatz eines Zweitlehrers in ein und derselben Klasse wird für die Konzentration der Kinder einen Störfaktor darstellen.

b) Der Einsatz eines Zweitlehrers schafft in jedem Falle eine Konkurrenzsituation zwischen beiden Lehrern.

c) In der spezifischen Situation in Südkärnten sind methodische und weltanschauliche Differenzen zwischen dem Klassenlehrer und dem Zweitlehrer zu erwarten, die zu gravierenden Konflikten in den Schulen und im Unterricht führen müssen.

Weder im Gesetzesantrag, noch in den Erläuterungen wird auf solche Probleme eingegangen. Aus den Erläuterungen auf S. 9, Punkt 2, ist aber klar zu entnehmen, daß der Klassenlehrer vornehmlich die zum zweisprachigen Unterricht, der Zweitlehrer die nur zum deutschsprachigen Unterricht angemeldeten Kinder zu unterrichten hätte. Damit wird weder die Integration aller im Minderheitenschulgebiet lebenden Kinder gefördert, noch werden Gründe für mögliche Konflikte beseitigt, heißt es in der von Dekan O. Univ.-Prof. Dr. G. Kremnitz unterzeichneten Stellungnahme.

„Wenn Parteien die Trennung beschließen, werden wir sie nicht wählen“

Im Rahmen einer Gedenkveranstaltung aus Anlaß des 50. Jahrestages des Anschlusses Österreichs an Hitler-Deutschland nahm der Vorsitzende des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten, Dipl. Ing. Feliks Wieser, am vergangenen Mittwoch im Slowenischen Jugendheim in Klagenfurt auch zur aktuellen Diskussion um die Neuordnung des zweisprachigen Schulwesens in Kärnten Stellung.

Wieser betonte dabei, daß der Beschluß des Trennungsmodells durch die drei Parteien (SPÖ, ÖVP und FP) diese für die Kärntner Slowenen nicht mehr wählbar erscheinen lassen würde. „Wir würden dann jene wählen, die unsere echten Verbündeten sind und als solche für unsere Rechte und für die gemeinsame zweisprachige Schule eingetreten sind und dies auch jetzt tun“, erklärte Wieser unter dem Applaus der über 400 Teilnehmer.

Der Vorsitzende des Zentralverbandes richtete in seiner Rede auch einen Appell an Jugoslawien als Mitunterzeichnerin des Österreichischen Staatsvertrages, die Kärntner Slowenen in dieser ernsten Situation nicht im Stich zu lassen.

Vor Wieser hatte der Obmann des Verbandes der slowenischen Ausgesiedelten, Jože Partl, an den Terror des Nazi-Regimes gegen die Kärntner Slowenen erinnert. Von den zuständigen Stellen im Lande forderte Partl die Anbringung „zumindest einer Gedenktafel in Ebental“ als Erinnerung und Mahnung um künftigen Generationen bewußt zu machen, welches Leid in den Jahren des Nationalsozialismus die Kärntner Slowenen über sich ergehen lassen mußten. In Ebental hatte sich das Zwischenlager für die ausgesiedelten slowenischen Familien befunden.

Dr. Herbert Exenberger vom Dokumentationsarchiv des Österreichischen Widerstandes erinnerte in seinem Beitrag zur Gedenkveranstaltung, die unter dem Motto „Entwurzeln werdet ihr uns nicht!“ stand, an die Verfolgung der Kärntner Slowenen und an den Beitrag der Partisanen an der Befreiung Österreichs vom Nazi-Joch. „Die Slowenen wurden in der Nazi-Zeit grausam verfolgt und haben im Partisanenkampf schwere Opfer gebracht. Wir dürfen nicht zulassen, daß heute slowenische Kinder in ein Ghetto gedrängt werden, wie vor 50 Jahren mit jüdischen Kindern geschehen ist. Denn – so meint der sozialistische Freiheitskämpfer Josef Hindels und so meinen auch wir – der Antifaschismus ist einfach unteilbar!“, schloß Herbert Exenberger seine Rede.

BEREITSCHAFT ZUR SELBSTAUFGABE?

von Dr. Peter Gstettner



Mehr Panikreaktion als politisches Kalkül steckt hinter der in Slowenenorganisationen ausgebrochenen Beiratsdiskussion. Für der „Rat der Kärntner Slowenen“ scheint der Volksgruppenbeirat die Funktion des letzten Strohhalmes zu erfüllen. Voraussetzender Verzweiflungsakt aus einer hoffnungslos erscheinenden Defensivposition – die Kärntner Parteimedien verbreiten darob euphorische Jubelstimmung: Die Beiratsbescheidung wurde von Slowenenvertretern ohne die Forderung nach Vor- oder Gegenleistungen seitens der Regierung angekündigt. Also haben sie endlich kapituliert, die Slowenen, und ihren seit 1976 verteidigten Beiratsboykott aufgegeben? Damals glaubten die Slowenen ja noch, das ganze Volksgruppenrecht (samt Beiratsbestimmungen) als staatsvertragswidrig bekämpfen zu können, in dem sie u.a. selbstbewußt und kategorisch erklärten: „Eine Volksgruppe, die einem solchen „Volksgruppengesetz“ zustimmt, gibt sich selbst auf.“

Zwölf Jahr nachher zeigen die politischen Erfolge der deutschnationalen Propagandaarbeit doch Wirkung. So können die Kärntner Politiker hohe Befriedigung darüber äußern, daß der Beirat beschickt werden soll trotz des gleichzeitigen rücksichtslosen Durchmarsches der Drei-Parteieneinigkeit mit ihrem sog. „Kärntner Pädagenmodell“, das gegenwärtig als SPÖ/OVP/FPÖ-Initiativvertrag im Parlament verhandelt wird. Auf der einen Seite wird also am sprachlichen Lebensnerv der Minderheit gesägt, auf der anderen Seite („nichts für ungut“) geben sich Vertreter der Minderheit der Illusion hin, eben diese Parteien in Sachen „Minderheitenförderung“ beraten zu können. Bei Wettkämpfen haben die Verlierer immer eine schöne Ideologie zur Hand: Dabei gewesen zu sein, ist alles. Bitte

schön, was sollen die Beirats-Slowenen im „Minderheitenmatch“ (Kärntner SPÖ-Terminologie) eigentlich gewinnen, wenn ihre Sprache durch ein Schultrennungs- und Diskriminierungsgesetz aus dem öffentlichen Erziehungsbereich hinausgedrängt wird? Wer soll denn dann noch eine slowenische Handelsschule besuchen, slowenische Radiosendungen hören usw.? Auch der kompetenteste und gesprächswilligste Beirat wird dieser Regierung, die den Schultrennungspakt gegen den Willen der Minderheit schon offiziell abgesegnet hat, keine Erklärung abringen, daß die zweisprachige Ausbildung in Kärnten aufgewertet und ausgebaut gehört, daß das Reformklima zunächst einer dringenden Verbesserung bedarf oder daß die slowenischfeindliche deutschnationalen Propaganda eingestellt werden muß.

Für die Parteien gilt: eine Krähe hackt der anderen kein Auge aus; und für die Slowenen: uns steht das Wasser nicht nur bis zum Hals sondern schon über den Kopf. Aber wenigstens Äquivalenz-Bedingungen als Voraussetzung für die Beschickung der Volksgruppenbeiräte sollten Verhandlungsstandard sein. Das könnte etwa heißen: ●Wenn das sog. Kärntner Pädagenmodell mit ca. 50 Mill. Schilling jährlich für 80 bis 100 neue einsprachige Lehrer zur Germanisierung der zweisprachigen Schule ausgestattet wird, bekommt die Minderheit ebenfalls zur Kompensation der negativen Folgen ihrer schulischen Aussonderung.

●Der slowenische Elementarunterricht wird durch zweisprachige Volksschulen überall dort ausgebaut, wo Slowenen leben und diese Schulform wollen (z. B. in Klagenfurt/Celovec). ●Verpflichtung durch die Regierung zur vollen Übernahme aller Kosten zur Förderung der Aufklärung und Werbung für den gemeinsamen zweisprachigen Unterricht, für die Ausstattung von Schulen und Gemeinden mit zweisprachigen didaktischen Material, mit zweisprachigen Aufschriften usw.

Die langfristige Sicherung dieser Budgetmittel (und den ersten politischen Willen zur Volksgruppenförderung) vor- ausgesetzt, könnte der Beirat dann alle kulturellen und schulischen Innovationen beraten, konkretisieren und vor Ort unterstützen.

„Zit. nach der Broschüre „Das Volksgruppengesetz. Eine Lösung? Der Standpunkt der Kärntner Slowenen“ Klagenfurt/Celovec 1980, 3. Aufl., S. 110



Letos v Rožu: Dvojezičnost naj se vidi

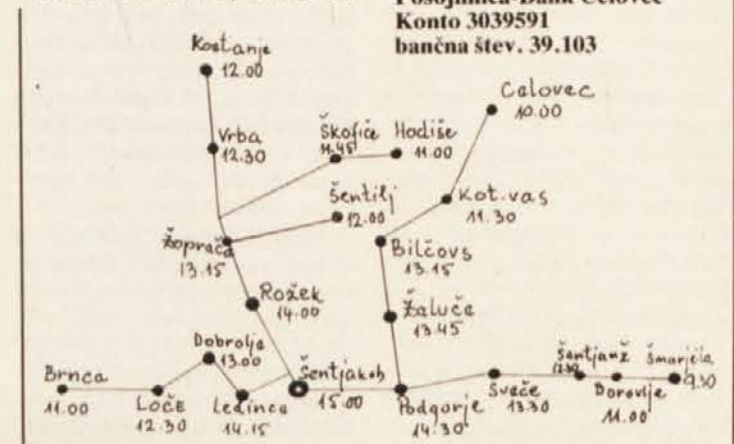
23. maja, na binkoštni ponedeljek, bomo po vsem Rožu, povsod tam, kjer ni dvojezičnega napisa, tablam dodali slovenski napis iz poročila. Tako si bomo sami vsaj za en dan uresničili določila 7. člena o topografskih napisih. V okviru kolesarske zvezdne vožnje seveda ne bo možno prevoziti vseh rožanskih krajev; podvojezičiti pa hočemo vsaj tiste kraje, ki ležijo ob glavnih progah. Predstavili smo že progi iz Šmarjete in Celovca v Senti Jakob.

Proga 3 pa bo peljala iz Loč okoli Baškega jezera v Senti Jakob. V teh turističnih centrih smo sicer priznani kot dobri tamburaši, da pa bi tuje goste tudi z dvojezičnimi napisi opozorili na našo prisotnost, na to se pristojni pač še niso spomnili.

Lepo bi bilo, če bi nekateri začeli že na Brnci (kjer bi bil že zaradi delovnih mest v dvojezičnem podjetju potreben dvojezičen napis), tako da bi zajeli – simbolično za vso Ziljo – tudi en ziljski kraj.

Proga 4 se začne na Kostanjah, kjer uprizorjajo Drabonjakov Pasjon in ki so poleg Djekš najbolj severna vas dvojezičnega ozemlja. Preko Vrbe (velja isto kot za Loče) se bomo popeljali v Žoprače, kjer so nekdanji prirejalci tabore. Tu se srečamo z vsemi, ki so odpeljali iz Hodiš preko Škofič, Loge vasi in iz Senti-lja. Skupno se bomo peljali v Rožek, kjer bomo počivali, in nato v Senti Jakob.

Proga 3
Z Brnce se odpeljemo ob 11.00, v Loče prispemo v času od 12.00 do 12.30, v Ledince ob 13.45, odmor do



14.15, v Senti Jakob ob 15. uri.
Proga 4
S Kostanj krenemo ob 12.00, v Vrbi smo ob 12.30, progi 5 se priključimo v Žopračah ob 12.45, odmor do 13.15, Rožek 13.30, odmor do 14.00, Senti Jakob ob 15. uri.

Proga 5
se prične v Hodišah ob 11.00, v Škofice prispemo ob 11.45, odmor do 12.15, v Žopračah se ob 12.45 združimo s progo 4.
Dodatno se v Žopračah pridružijo kolesarji, ki začnejo olupčevati krajevne napise v Senti-lju ob 12. uri.

V Senti Jakobu bo sledil kulturni program.

Iz Podjune bosta v Celovec vozila avtobus in tovornjak (na povratku iz Senti Jakob). Vozni red:
Pliberk – zadruga ob 8.00
Šmihel – zadruga 8.15
Globasnica – Juena 8.45
Dobrla vas – Sienčnik 9.00

Podprite kolesarsko akcijo – Dvojezičnost naj se vidi!

Posojilnica-Bank Celovec
Konto 3039591
bančna št. 39.103

Spomek žrtvam NS-evtanazije v opom vsem, ki molčijo!

Se letos, predvidoma meseca, bodo v parku pred glavnim poslopjem psihiatričnega koroške deželne bolnice postavili spomenik. Opozarja številne žrtve NS-evtanazije med drugo svetovno vojno, ki „niso bile vredne življenja“, vemo do danes zelo malo, ali pa nam v vseh letih po drugi svetovni vojni niso povedali, da morišča niso bila samo izven koroških, ampak tudi v našem glavnem mestu?

Le malokdo se še spominja z naslovom „Zdravniki, da je med drugo svetovno vojno, eses in smrt – Die vojno „bilo nekaj“ na psihiatrični deželni bolnici. Knjigo so poleg nice. Kaj, o tem ne ve nihče niti predstavili še dr. Helga povedati. Na tak molk je naslovnikar, dr. Avguštin Malle tel tudi mag. Helge Stromberger. Svojo diplomsko nalogo dr. Thomas Platz. Kot pri docentu dr. Manfreda odoma dejala dr. Mračni-Moserju na celovški univerzi, naj bo pričujoča namreč posvetil žrtvam, ki niso predvsem odgovor nikdar več prišli iz psihiatrike, ki trdijo, da Koroška nega oddelka. Pretekli teden niti za časa nacizma v njegova diplomatska naloga iz nacionalnem kotu. v knjižni izdaji. V okviru diseminacijskega projekta regionalnemu zgodovinskega inštituta skupaj z. založbo Drava v Celovcu izdala Slovenski znanstveni



Glavni storilec dr. Niedermoser 1946 obsojen na smrt.

Slika iz knjige Paula Poscha: Landeskrankeanstalt.

inštitut, kot je dejal dr. Avguštin Malle, je bila izdaja knjige lepa priložnost, da preseže okvire koroškega vprašanja, kajti mag. Helge Stromberger je obravnaval svoje delo z nekoliko širnega vidika. S tem je osvetlil tudi del koroške zgodovine, o katerem vemo bore malo. Delo pa naj bi spodbudilo k temu, da bi se z večjim zanimanjem posvetili zgodovini med leti 1938 in 1945.

Pred dvema letoma je dr. Thomas Platz prevzel vodstvo psihiatričnega oddelka koroške deželne bolnice. Kot je dejal na predstavitvi, se je na podlagi knjige Paula Poscha o deželni bolnici in na podlagi rokopisa sedaj predstavljene knjige začel zanimati za strašne dogodke okrog NS-evtanazije. Pooblastil je umetnika Maxa Gangla, da izdela žalujočo figuro iz mamorja. Istočasno je zaprosil za podporo pri raznih ustanovah, vendar je z izjemo dežele Koroške, naletel na gluha ušesa. Primarij dr. Platz načrtuje postavitev spomenika ter spominsko svečanost še v tem letu. V smislu informacijske dejavnosti bo imel vrsto predavanj, med drugim bo 30. junija govoril o psihiatriji v tretjem rajhu. Da podrobneje spregovorimo o strašnih dogodkih na tem oddelku, smo dolžni žrtvam in sebi, pravi dr. Platz.

Brez pridržkov in zelo odkrito je o svoji knjigi spregovoril mag. Helge Stromberger. Govori o NS-evtanaziji in to še posebej poudarja. Beseda evtanazija pomeni namreč „lahko smrt“. To pa so nacistični zločinci zlorabili za to, da so usmrtili vse, ki so bili po njihovi teoriji manjvredni.

4. aprila 1946 je ljudsko sodišče obsodilo na smrt dr.



Avtor knjige mag. Helge Stromberger

Slika: Mohar

Niedermoserja, glavnega storilca celovških zločinov. Bil je primarij moškega psihiatričnega oddelka. Bil je eden redkih, ki ga je toletela pravična kazen. Večina sosterilcev je bila pomiloščena ali pa po mnenju sodišča „nedolžna“. Kot je dejal avtor knjige, je konkretno znanih okoli 250 imen ljudi, ki so bili žrtve NS-evtanazije. To je razvidno iz podatkov leta 1946. Dejansko število umorjenih pa je znatno višje, kajti nekatere so iz Celovca poslali v oddelk Hartheim, od koder se niso vrnil nikdar več. Da na psihiatričnem oddelku deželne bolnice morijo ljudi, je bila „javna tajnost“, zakaj torej danes o teh zločinih nihče ne govori? Verjetno zato, ker je vsak izmed tedanjih uslužbencev oddelka doprinesel svoj delež k „uspešnemu“ usmrčevanju ljudi. Ni torej naključje, da še danes slišimo: „Untan Hitler hätten so an wie di vagast“.

Miha Pasterk

NA KRATKO

Skupina „The Pat Brothers“ navdušila ljubitelje jaza

Redkokdaj imajo ljubitelji jazz-glasbe v Celovcu takšno priložnost, kot preteklo nedeljo. „The Pat Brothers“ se imenuje skupina izvrstnih jazz-glasbenikov, ki so na povabilo univerzitetnega kulturnega centra pro UNIKUM nastopili v avli celovške univerze. Po sestavi je skupina vsekakor mednarodna, pravtako tudi skladbe, s katerim nastopajo. Člani skupine so pevka Linda Sharrock, rojena v

Filadelfiji in odrasčala s tradicionalno črnsko cerkveno glasbo, saksofonist Wolfgang Puschig, rojen na Koroškem, študiral glasbo na dunajskem konservatoriju, basist Jamaldeen Tacuma iz New Yorka ter odlični bobnar Dennis Auston, pravtako rojen v Filadelfiji. Koncert je bil v okviru prireditve „pro UNIKUM“, ki naj bi le dopolnil kulturno ponudbo mesta Celovca.



Izvrstni bobnar Dennis Auston je bil prava posebnost večera.

Slika: Pasterk

Koroška gospodarska zbornica na sejm v Kranju

Sejem kooperacij industrije, trgovine in drobnega gospodarstva v Kranju je v petek obiskala 20-članska delegacija avstrijske gospodarske zbornice za Koroško, ki jo je vodil predsednik Karel Baurecht, v njej pa so bili tudi predstavniki področnih zbornic za industrijo, turizem, trgovino in druge dejavnosti. Na razstavišču jim je direktor sejma Franc Ekar podal podrobno informacijo o vsebini in programu sejma, predsednik občinskega

izvršnega sveta Henrik Peterne je gostom predstavil kranjsko občino, predsednik Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko Bojan Urlep pa gospodarske in druge značilnosti Gorenjske. Po ogledu sejma so bili gostje presenečeni in ugotovili, da je prireditev kakovostna in aktualna. Ob tem so postavili vprašanje o možnostih kooperacijskega sodelovanja v tekstilni industriji s tovarnami v Sloveniji.

Lado Stružnik

Nov umetnostni vodič o Gospe sveti in Gosposvetskem polju

V Gospe sveti je pretekli teden Mohorjeva založba predstavila novo knjigo dr. Marjana Zadnikarja „Gospa sveta in Gosposvetsko polje“. S to knjižico je o Gospe sveti in Gosposvetskem polju prvič izšel vodič v slovenščini, ki je zanimiv za slovenske romarje iz Koroške, Slovenije in Italije. Knjižica je izšla v nakladi 3000 izvodov, posamezni izvod pa stane 40 šilingov. Avtor knjižice dr. Zadnikar, mednarodno priznan umetnostni zgodovinar, v ilustrirani publikaciji ne samo opiše Marijino cerkev v Gospe sveti, temveč

predstavi tudi neznane slovenske zgodovinske spomenike v okolici.



Otroški dan

Katoliška otroška mladina je na Radišah priredila svojo letošnjo tradicionalno osrednjo prireditev – otroški dan. Skoraj 350 otrok se je poveslilo na otroški olimpijadi, ob petju in raznih igrah. Skupno s profesorjem Francem Kristofom so pred kulturnim domom postavili „skulpturo miru“, za srečanje samo pa so že tedne poprej brskali po cerkvenih arhivih in pripravili razstavo o dogodkih med leti 1938 in 1945. Otroke pa tudi organizatorje je treba zares pohvaliti, saj so predstavili zelo obširne in nazorne prikaze vojnih let v domačem kraju.



Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sreda 18. 5. 14.30, 20.00	EBZ Waidmannsdorf/Otoče	Loot (Plen) Igra: Inept (angleški teater)	celovski študentje
Sreda 18. 5. Četrtek 19. 5.		Slovenska filma v Alternativnem kinu „Vdovstvo Karoline Zašler“ (Matjaž Klopčič) „Hudodelci“ (Franci Slak) Pričetek ob 20.40.	Alternativni kino (Wulfenia) Celovec
Od 16. 5. 19. 5.		PELI BOMO IN RISALI – srečanje otrok s slikarko Marjanco Jemec-Božič in z glasbenikom Janezom Bitencem	Krščanska kulturna zveza
18. 5. – 9.30		otroški vrtec Naš otrok“, 10.45 otroški vrtec SŠD Celovec,	
19. 5. – 9.30		otroški vrtec Šmihel.	
Četrtek 19. 5. 20.00	avla glavne šole v Dobri vasi	DVOJEZIČNI KONCERT Nastopajo: MePZ Srce (Marjan Berložnik), Otroški zbor Srce (Ludmilla Sturm), Kärntner Madrigalchor (prof. Nikolaus Theodoroff).	Slovensko prosvetno društvo Srce
Četrtek 19. 5. 20.00	Kellertheater Beljak	LAKIS & ACHWACH – Rembetiko	Studiobühne Beljak
Četrtek 19. 5. 20.00	Mala drama, Ljubljana	Loot (Plen) Igra: Inept (angleški teater)	celovski študentje
Petek 20. 5. 19.00	pred glavnim vhodom celovške univerze	Open Air: Koncert skupin „Stand to fall“ in „Target of Demand (T.O.D.) iz Linza.“ Ekstremni punk – ki zavrača klišeje tradicionalnega punka in ga nadomešča z diferencirano glasbo in vsebino.	Pro UNIKUM
Sobota 21. 5. 20.00	gostilna Šoštar v Globasnici	ANSAMBEL „YETTI“ SE PREDSTAVLJA Sodelujejo: oktet Srce iz Dobri vasi, MePZ Srce iz Dobri vasi in kvartet graških študentov.	
Nedelja 22. 5. 20.30	gostilna Hafner v Gornji vasi pri Žvabeku	BINKOŠTNI PLES igra ansambel Melos iz Ljubljane.	Katoliško prosvetno društvo „Drava“ v Žvabeku
Ponedeljek 23. 5. 14.00		KOLESARSKI IZLET Proga: Obirsko – Železna Kapla – Obirsko – Korte. Zaključni piknik pri Markunu v Kortah.	Slovensko prosvetno društvo Valentin Polanšek.
Sreda 25. 5. 18.30	ljudska šola v Žitari vasi	NASTOP UČENCEV GLASBENE ŠOLE oddolkov Žitara vasi, Šentprimoz in Dobri vasi	
Četrtek 26. 5. 16.00	cerkev sv. Eme v Celovcu	NASTOP UČENCEV GLASBENE ŠOLE (orgeljski oddelek)	
Petek 27. 5. 19.00 c.t.	gostilna Weidinger, Danhau- sergasse 3, Dunaj, 4. okraj	KIRCHE INTERN: (SELBST)KRITISCHES ANLÄSSLICH DES BEVORSTEHENDEN PAPSTBESUCHES MIT VORSTELLUNG DER GLEICHNAHMIGEN ZEITSCHRIFT Govori župnik Rudolf Schermann (Reisenberg).	Dunajski krožek
Petek 27. 5. 20.00	cerkev Marija v trnju	KONCERT akademskega pevskega zbora Tone Tomšič, Ljubljana	
Petek 27. 5. 20.00	Katoliški dom prosvete v Tinjah	ALI STA SI KULTURA IN TURIZEM V NASPROTU? Predava: dr. Janez Bogataj, Lj.	Sodalitas in KKZ
Petek 27. 5. 20.30	avla celovške univerze	„UNI CUM LAUDE“ Kabaret študentk iz Innsbrucka	Pro UNIKUM
Sobota 28. 5.	glavna šola v Borovljah	DAN ODPRTIH VRAT – (med 8.00 in 11.30) Ob 40. letnici avstrijskega mladinskega Rdečega križa. Pod geslom: „Šola pomaganja“ – prikaz projektnega pouka idr.	

Nedelja, 29. 5. ob 9.30 **MLADINSKI DAN** pri Sv. Hemi nad Globasnico
od 2. 6. do 5. 6. **OLIMPIJADA ANSAMBOV ALPE-JADRAN**
pri Šoštarju v Globasnici
Nedelja, 5. 6. ob 14.30 **ŠOLSKA AKADEMIJA** Zvezne gimnazije za Slovence
v veliki dvorani doma sindikatov v Celovcu

IZLETI, POTOVANJA, LETOVANJA:

POTOVANJE V SOVJETSKO ZVEZO (Moskva + Leningrad) 14.–21. julija 1988, Cena: 10.020 šil. (polet, viza, prevoz). Prijavite se čimprej pri Cartrans (ga. Mischkulnig) ali pri prof. Stefanu Pinterju (tel.: 04228/28874).

23. 5. (binkoštni ponedeljek): izlet Slovenskega planinskega društva Celovec na Golico (z jugoslovanske strani). Potujemo z osebnimi avtomobili. **Odhod** od hotela Planina **pod Golico** bo ob 9.00. Cesta v vas Planina pod Golico se odcepi od glavne ceste na Jesenicah.

OBMORSKO LETOVANJE 26. 7.–9. 8. 1988 v Baški
Za otroke med 7 in 15 let. Cena (inkl. prevoz) 1.700 šil. Prijave sprejme SPD Edinost, 9150 Pliberk. Podrobnejše informacije: Posojilnica Pliberk tel.: 0 42 35/25 83.

RAZSTAVE

Grad Straßburg	Razstava ob Heminem jubileju do 26. oktobra 1988
Galerija Tinje	Razstava del Tonija Seiferta (slike) do 9. junija
Galerie 61, Celovec	GIUSEPPE ZIGAINA (Italija) Oljnathe slike, gvaši in radiranke. do 3. 6. (po. – pet. 15.00 – 18.00)
Galerija Rožek	RAZSTAVA FATIME TUNOVIĆ do 5. junija ob petkih, sobotah in nedeljah od 15. do 18. ure

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 12.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 900.000 dinarjev.

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00–30/31/32/33/34, telex 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar.



Razstavljenih je 40 izredno kakovostnih slik iz petih stoletij.

Čar kitajskega slikarstva vabi v Narodno galerijo

Ljubljana nudi trenutno izredno priložnost spoznavanja kulture Daljnega vzhoda. Most prijateljstva med narodi predstavlja razstava kitajskega slikarstva iz časa dinastije Ming in Quing (1368–1911), ki si jo je mogoče ogledati še do 15. junija 1988.

Podobne razstave kitajskega slikarstva izven Kitajske doslej še ni bilo med drugim tudi zaradi občutljivosti razstavljenih umetniških predmetov na zunanje vplive. Nekatero celo 500 let stare slike je treba izredno varovati, ker so naslikane z akvareli ali s tušem na papir in svilo. Celo Kitajci sami si jih lahko ogledajo le v kratkem času, ko vsako leto nekaj izbranih del takorekoč „prezračijo“. Sicer so vse te slike zavite in shranjene v prelepih šatuljah in posebnih omarah.

V preteklih letih so bile razstave kitajske umetnosti na Dunaju, v Benetkah in v Zagrebu, bile pa so celovitejšje (slike, porcelan, kipi idr.). Na razstavi kitajskega slikarstva v Münchnu (1959) pa so bile na ogled le slike iz evropskih in ameriških zbirk.

Kitajci sami smatrajo slikarstvo za najvišjo vrsto umetnosti. Da pa ima ta umetnost svojo izredno privlačnost tudi pri nas, dokazuje gneča, ki je vsak dan v slovenski Narodni galeriji v Ljubljani. Dnevno si razstavo ogleda okoli 1500 ljudi, vendar ne samo iz Slovenije in Jugoslavije, temveč tudi iz sosednjega inozemstva. Občudovati je mogoče stvaritve štiri-desetih umetnikov zadnjih dveh dinastij, ki sta vladali od 14. do začetka 20. stoletja. Slikarstvo

dinastij Ming in Quing (izg. Cing) je v mnogočem spremenilo in obogatilo tradicionalno kitajsko slikarstvo. Na razstavi spoznamo dela slikarjev, ki so se v gospodarsko razvitejših področjih Kitajske usmerili v bolj dinamično umetniško razmišljanje in večjo raznovrstnost. Daljnosežno so vplivali tudi na moderno kitajsko slikarstvo.

Razstava je prikaz

akademskoga slikarstva, ki je bilo najtesneje povezano s kitajskim pesništvom, filozofijo in verstvom. Evropejcem daje vpogled v tuje miselne svetove in nam približa umetnost, iz katere se učijo številni umetniki na svetu.

Do 12. maja si je razstavo ogledalo že nad 36.000 obiskovalcev. Odprta je vsak dan med 10. uro in 18. uro (razen v ponedeljkih).

Glasbena šola na Koroškem prireja letos prvo olimpiado ansamblov iz prostora Alpe-Jadran. Okoli 30 narodnozabavnih in zabavnih ansamblov bo sodelovalo pri tem enkratnem srečanju. Zamisel za to olimpiado je nastala ob lanskem dobrodelnem koncertu, ko so ansambli izrazili željo po širšem srečanju na avstrijskem Koroškem. Seveda je vzrok tudi akutno finančno stanje Glasbene šole na Koroškem. S to prireditvijo ji hočemo pomagati in s tem tudi glasbeni vzgoji naših otrok.

Otvoritev te 1. olimpijade bo v četrtek 2. 6. 1988 ob 17. uri v velikem šotoru pri Šoštarju v Globasnici. Oblikovali jo bodo učenci Glasbene šole na Koroškem, učenci deželne glasbene šole in Moški pevski zbor Franc Leder-Lesčjak iz Štebna. Po

1. olimpijada ansamblov Alpe-Jadran

otvoritvi pa bo nastopila vrsta odličnih ansamblov: Agropop, Rosentaler Musikanten, Gorenjci – Oberkrainer, ansambel Don Juan, Orig, Südoststeirer, Orig, Schöckl Buam in drugi. V soboto 4. 6. ob 20. uri pa bo srečanje zabavnih ansamblov. Nastopajo: Rendezvous, The Entertainer, Tax Free, Sygi, Štirje J, Pop design, ansambel Happy End in drugi. Za zaključek pa bo v nedeljo ob 15. uri srečanje vrhunskih ansamblov kot so: Marela, Die 3 Lavantaler, Zagrebški Bajdaši, Slovenija in še drugi. Čeprav še ni jasn dokončen program nastopajočih, se vsem ljubiteljem narodnozabavne in zabavne glasbe obeta enkratni dogodek. Uspeh olimpijade pa bo odvisen tudi od vašega obiska.

Podprite to enkratno zamisel in s tem tudi učence glasbene šole po naši dvojezični Koroški, katerim bi radi nudili glasbeni ponk tudi jeseni.

Glasbeno prijateljstvo brez meja

Do sedaj jih v naših krajih še skorajda nismo poznali. „Fantje z vseh vetrov“ pa so se minulo nedeljo na gostovanju v Kotmari vasi kar dobro zasidrali v srca poslušalcev. Moški vokalni kvartet je ob spremljavi dveh kitar in harmonike zagodel in zapel skupno 22 pesmi, prijazna napovedovalka pa je poslušalce še posebno razvedrila.

Med drugim so bile na sporedu pesmi Na zdravje muzikant, Zadnji poletni dan, Gasilska veselica, Breze v vetru idr. Posebno pa je ob koncu pri publikki vžgal še Venček narodnih, ki je poslušalcem obeh narodnosti približal vrsto zelo znanih slovenskih ljudskih pesmi.

S svojim programom je ansambel „Fantje z vseh vetrov“ nastopal že v Barceloni, v Berlinu, med rojaki v Ameriki, po Avstriji in drugod. To je obsežna dejavnost, če pomislimo, da so člani ansambla amaterji, ki so vsi redno zaposleni.

Že samo ime ansambla pove, da so člani z vseh koncev Slovenije. Skupina ima sedež v Novem mestu. Svoj prvi javni nastop so imeli leta 1980 na 10. zamejskem festivalu v Števerjanu, kjer so prejeli prvo nagrado za najboljšo izvedbo. Tudi pozneje so s svojimi lastnimi skladbami prejeli nekaj „zlatih petelinov“ ali drugih priznanj. Trenutno snemajo

svojo četrto ploščo.

Po dobro obiskanem koncertu v Kotmari vasi se je ansambel v nedeljo odpravil v gostilno Podobnik na Beli pri Železni Kapli, kjer je skupaj z ansamblom Korenika oblikoval 2. del koncerta „Prijateljstvo ne pozna meja“, ki ga je organiziral Alpski klub Obir.

Že na predvečer pa so v gostilni Trkl v Selah-Borovnici prvi del te prireditve oblikovale skupine iz Slovenije, Italije in Avstrije. Okoli 200 obiskovalcev je prisluhnilo ansamblu „Lojze Hlede“ iz Italije, kvartetu „Spev“ iz Slovenije, Vrtnikovim iz Sel in triu Pavlič. Po koncertu je bila še plesna zabava.



„Fantje z vseh vetrov“ so nastopili v Kotmari vasi in na Beli.

Dvojezična vigred

Z besedili Petra Handkeja, Andreja Kokota in Valentina Polanška sta Frida Marketz in Peter Korpič žitajskemu občinstvu najavila dvojezično vigred. V četrtek zvečer je namreč SPD „Trta“ v Žitari vasi izvedla vsakoletni vigredni koncert. V ljudski šoli se je zbralo lepo število domačinov, ki so se predali kulturnemu užitku. Nastopajoče in poslušalce je pozdravil društveni moški pevski zbor pod vodstvom Jozeja Starca. Spored so nadaljevala Plazniška dekleta (slika), ki jih vodi Irena Brežjak. Še posebne pozornosti so bili deležni mladi učenci glasbene šole. Konrad Ounitsch in Hanzej Miheuz sta se pred-

stavila s harmonikama, Aleksandra Lipuš pa s kitaro. Vse tri so poslušalci nagradili z burnim aplavzom. Nadalje je v Žitari vasi nastopil Obirski ženski oktet. Pevke so predstavile pesmi, ki so jih nastudirale pod umetniškim vodstvom Toneta Boleta. Trta je ta večer povabila k sodelovanju tudi nemškogovoreče sodeželane. Tako je za zaključek nastopil kvartet iz Steuerberga, ki je zaokrožil večer. Dvojezična vigred torej zato, ker so se srečali sosede ob slovenski in nemški pesmi. Obenem so fantje iz Steuerberga nadomestili prej napovedane pevce iz St. Pöltna.

M. P.



Del Plazniških deklet s pevovodkinjo Ireno Brežjak (desno).

Umrl Miha Zablatnik

Dolgoletni predsednik bilčovske posojilnice in zadrage Miha Zablatnik, po domače Kumr iz Bilnovja, je prejšnji teden umrl v celovski bolnici. Zablatnik je bil v 74. letu starosti. V petek, 13. maja, so se na bilčovskem pokopališču od vsehposod priljubljenega in vestnega moža poslovili številni prijatelji in znanci. Z Mihom Zablatnikom smo Slovenci zgubili izvrstnega prijatelja, ki je že kar po drugi svetovni vojni, v kateri se je pridružil narodnoosvobodilnemu gibanju, prevzel tudi važne socialne naloge v občini. Tako je bil dolga leta kmečki zastopnik v bivšem občinskem kmečkem odboru, nato pa predsednik slovenske zadrage v Bilčovsu. Nasploh pa smo Miha Zablatnika poznali kot iskrenega in borbenega moža, še posebej, kadar je šlo za socialni in družbeni napredek. Tudi narodnostno je bilo njegovo življenje polno, njegovi otroci nadaljujejo njegovo izročilo. V zahvalo je Mihi Zablatniku ob grobu spregovoril predsednik Zveze slovenskih zadrug, med številnimi pogrebci pa je bil tudi tajnik Zveze slovenskih organizacij dr. Marjan Sturm.

NA KRATKO

Slovenska filharmonija bo gostovala v Beljaku

Beljaški mestni svetnik za kulturo Neubauer je pretekli teden na tiskovni konferenci predstavil koncertno in gledališko ponudbo mesta Beljak za sezono 1988/89. Vrhunska bodo gostovanja Slovenske filharmonije, sinfoničnega orkestra Vič, ter večer z renesančno glasbo v izvedbi angleškega vokalnega ansambla. Prihodnje leto spomladi pa bo v Beljaku gostoval tudi znani newyorški „Harlem opera ensemble.“

Zbiralna akcija za Drabosnjakovo knjigo

Mohorjeva založba pripravlja knjigo „Zbrano delo“ Andreja Šusterja Drabosnjaka, katerega 220. rojstni dan je bil 6. maja letos.

Vsa Drabosnjakova besedila bodo izšla v eni knjigi, uredila, z opombami in strokovnim komentarjem pa jih bo opremila dr. Helga Laussegger, asistentka na celov-

ški univerzi.

Mohorjeva prosi, da z zneskom, ki je sorazmeren z Vašimi možnostmi, podprete izdajo Drabosnjakovih „Zbranih del“, ki naj bi izšla jeseni tega leta. Imena vseh darovalcev bomo napisali v knjigo. Vaš dar nakazite na konto 33209 (oznaka „Janežičev sklad“) pri Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu (bančna številka 39.100).

Dva klasična koncerta...

Pretekli konec tedna so prišli na svoj račun tudi ljubitelji klasične glasbe. Andrea Močilnik (klavir), Bruno Petrischek (klavir), Janez Gregorič (kitara), Roman Verdel (flavta) in Ludvik Karničar (bas) so v petek zvečer nastopili v občinski hiši v Borovljah, v soboto pa v Katoliškem domu prosvete v Tinjah. Z veliko pozornostjo so mladi glasbeniki izvajali klasično glasbo in vsekakor izpolnili pričakovanja poslušalcev.

Umrla je mati folkloristov Tončka Marolt

V 95. letu starosti je v Ljubljani umrla Tončka Marolt, pevka in zbirateljica ljudskih pesmi in plesov. Tončka Maroltova je bila članica zbora in solistka Ljubljanske opere. Po vojni je z možem Francetom Maroltom začela zbirati in zapisovati ljudske pesmi in pomagala pri ustanavljanju svetovno znane folklorne skupine „France Marolt“ ter drugih skupin.

Umetnost govorenja

V sodelovanju s Slovensko prosvetno zvezo in Slovenskim znanstvenim inštitutom je SPD „Valentin Polanšek“ na Obirskem v drugi polovici aprila priredilo za svoje člane, še posebno pa za odbornike retorični seminar. Cilj takega seminarja je, da bi se ljudje dobro naučili govoriti za javno nastopanje. To pa je posebno znanje, posebna spretnost in navsezadnje tudi posebna znanost.

Udeležence tečaja je v umetnost govorenja potrpežljivo in spretno uvedel univ. prof. dr. Boris Grabnar iz Ljubljane. Teoretičnemu delu je sledil tudi praktičen. Četudi je bilo pri začetnih govornih nastopih treba najprej premagati nekakšno sramežljivost, so se vendarle vsi opogumili in stopili pred občinstvo.

Denar je spravljen v krsti!



Danes ob 14.30 in ob 20.00 uri si v EBZ na Otočah lahko ogledate izredno odsko predstavo. Igralska skupina z inštituta za angleški jezik celovške univerze bo v angleščini uprizorila farso „Loot“. Beseda pomeni plen in prav ta je tudi v središču dogajanja. Harold in Dennis sta v banki ukradla pomembno vsoto denarja in novce skrila v krsto Haroldove mame, ki je pravkar umrla. S svojo igro bodo celovski študentje gostovali tudi v Ljubljani.

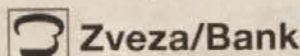
f. r.

DEVIZE / VALUTE

Devizni tečaji 16. 5. 1988

	Nakup	Prodaja
us \$	11.80	11.90
can \$	9.57	9.67
angl. £	22.25	22.51
irl	18.67	18.93
sfr	845.10	847.50
bfr	33.57	33.77
ff	206.06	207.94
hfl	625.71	628.59
dm	701.68	704.52
lit	0.937	0.955
dkr	182.90	184.30
nkr	191.47	192.93
skr	200.69	202.71
fmk	294.40	296.60
esc	8.43	8.79
ptas	10.54	10.70
yen	9.47	9.50

Posreduje



Valutni tečaji 16. 5. 1988

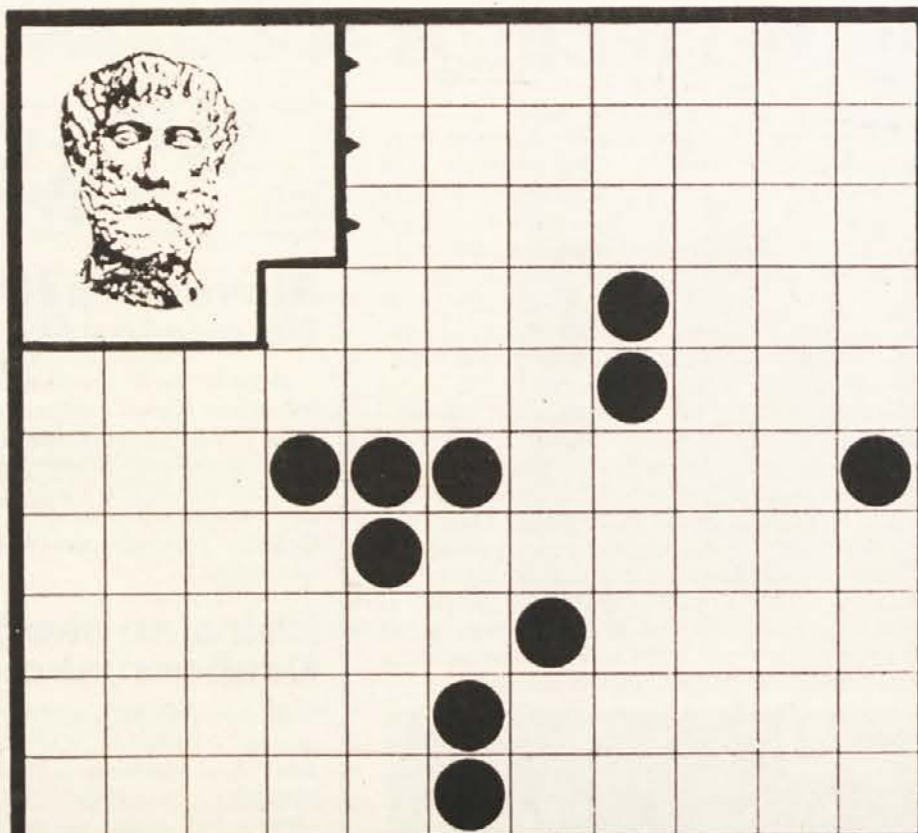
	Nakup	Prodaja
din	0.60	0.80
us \$	11.60	12.20
can \$	9.35	9.95
angl. £	21.80	23.00
irl	18.40	19.40
sfr	835.00	855.00
bfr	32.90	34.10
ff	202.50	212.50
hfl	618.50	634.50
dm	694.20	710.60
lit	0.925	0.975
dkr	179.50	186.50
nkr	188.50	195.50
skr	197.50	204.50
fmk	289.50	300.50
esc	8.10	9.30
ptas	10.30	11.00
yen	9.30	9.60

LOTTO

4 24 27 32 33 35 (41)
brez jamstva!

TOTO

X11 IXX XX2 IXX
brez jamstva!



Križanka s filozofom

Spodnje besede s pravilnim kombiniranjem razvrstite v lik. Ko boste križanko rešili do konca, boste v treh vodoravnih vrsticah, ki so označene s puščico dobili rojstno mesto filozofa Aristotla (na sliki v levem zgornjem vogalu) in dva naslova njegovih filozofskih del.

dvočrkovne besede: čp, nr, vt;
tričrkovne besede: col, ena, gat, ivi, sat;

štiričrkovne besede: amen, čoln, kean, siam, stot, tris;
petčrkovne besede: anali, dosta, esser, ilion, sopot, train, trola, vevče;
šestčrkovne besede: astrid, darilo, nastaja, otitis, ritter;
sedemčrkovne besede: adoptat, agentka;
desetčrkovne besede: iniciativa, rokovnjači;

sestavljal Jože Petelin

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	P	T	O	R	S	I	T	U	R	M	V	F
2	O	R	R	I	T	T	L	T	E	E	R	R
3	S	I	T	T	R	K	A	I	S	N	T	A
4	T	U	L	T	A	I	Č	Č	A	A	N	N
5	R	M	E	E	S	N	A	A	V	Š	A	E
6	V	F	R	R	T	A	N	N	A	E	R	K

Rešitev
križanke
iz prejšnje
številke
Slovenskega
vestnika

TEDENSKI HOROSKOP



LEV (23. 7. – 23. 8.)

Težko je reči, ali vas ima na piki Amor ali Fortuna. Vsekakor mislita oba vse najlepše o vas. Povsod imate odprta vrata, kamorkoli se obrnete.



DEVICA (24. 8. – 23. 9.)

Ne odganjajte sijajne misli, ki jo imate v glavi! S pravo korajžo in z zavzetostjo se bodo uresničili vaši načrti.

Vaša srečna številka je petnajst.



TEHTNICA (24. 9. – 23. 10.)

Radi bi se približali tistemu, kar za vas predstavlja določena oseba. Ne rovarite proti sebi, pa se boste resnično izvrstno počutili.

Vaša srečna številka je pet.



ŠKORPIJON (24. 10. – 22. 11.)

Zaradi nepojasnjenega dogodka vas bodo nekateri napačno razumeli. Pa si zaradi tega ne delajte težav!

Vaša srečna številka je trideset.



STRELEC (23. 11. – 21. 12.)

Bodite strpni do svojih prijateljev! Tudi predpostavljene ne smete zanemarjati, pa se vam bo lepše godilo.

Vaša srečna številka je sedemdeset.



KOZOROG (22. 12. – 20. 1.)

Nekdo vam želi povedati nekaj prijaznega, pa ne najde za to pravega trenutka. Bodite sproščeni in mu pomagajte po svojih instinktih.

Vaša srečna številka je deset.



VODNAR (21. 1. – 18. 2.)

Ne razmišljajte preveč o stvareh, ki vas razburjajo! Raje bodite zagledani v vašo srečno zvezdo, ki komajda vzhaja.

Vaša srečna številka je devdeset.



RIBI (19. 2. – 20. 3.)

Bodite previdni pred dogodki, ki vam utegnejo škodovati! Zanesite se le nase in ne nakopljajte si novih obveznosti.

Vaša srečna številka je sto.



OVEN (21. 3. – 20. 4.)

Ne sekirajte se! Čakajo vas neodložljive naloge. V ljubezni bodite izbirčni in ne verjemite na slepo vsaki besedi.

Spejmite vabilo za lepe ure v dvoje.

Vaša srečna številka je deset.



BIK (21. 4. – 21. 5.)

Ste v zelo dobri kondiciji in lahko tudi kaj tvegate. Pomagajte srečnemu prijatelju, da bo prišel malo k sebi! Močni ste za dva.

Pazite, da se ne boste zredili!

Vaša srečna številka je sedemnajst.



DVOJČKA (22. 5. – 21. 6.)

Ne silite skozi zid zaradi malenkosti! Bodite objektivni in ne prepuščajte se trenutnim muhavostim! Uspeh vam bo prineslo le obzirno ravnanje.

Vaša srečna številka je devet.



RAK (22. 6. – 22. 7.)

Ker ste znali tako dobro deliti nauke, ste mislili, da ste vsemu kos. Ta lažni občutek bo izginil, če boste od besed prešli k dejanjem.

V tem tednu bo priložnost za to.

Vaša srečna številka je ena.

KAROLINA KOLMANIČ Izzvenela je pesem

42

Zazrla se je v zrcalo na steni. Vrnilo ji je kaj klavirno podoba: vdrti oči brez leska, belo, skoraj prosojno polt. Le lasje, ki so obkrožali ta žalosten obraz, so bili čvrsti in rahlo valoviti, so se spuščali do ramen. Se si je natrla lica in jih tako malo osvežila. Celo nasmehnila se je svoji podobi. In ta nasmeh, pristen, skoraj neumesten v tem trenutku, ji je vrnil samozavest. Nič več se ni zdela sebi tako potolčeno kislja. Zaprla je vrata za seboj in si utrla pot do svojega zbora. Vanjo se je uprl šestdeset parov pričakujočih oči, ki so sijale iz mladih obrazov. Bog, teh na pol odraslih ljudi, ki so zgneteni okoli nje in so z njo, ne, teh ne sme razočarati! Naj že pesmi uspejo ali ne, oni so tu in z njo in zaradi njih... in sebe, je ona tu. Nekaj toplega, neznanega je razpršilo njena težka predvidevanja in prelilo njen obraz s prijaznim sijajem. In takšna bo prvič v življenju stopila čez ta oder, se priklonila, udarila na tipko in zapeli bodo. Ne, nič več se noče slepiti? To ni posledica zaužitih pomiril, to je

posledica soočenja s tisto pobito skoraj mrtvo podobo, ki se ji je uničujoče rogala. Premagala je samo sebe...

"Tovarišica Vera, a ne boste več šli v dvorano poslušat?" je tipala osmošolka Darinka.

"Ne, bom kar pri vas. Sem se tudi kaj sliši, če smo tihi."

"Pripravite se. Še en zbor in potem greste v garderobo", je naznanila ženska.

"Hvala, že gremo. Saj sledimo vsemu", je odvrnila Marinka.

"Tega bi pa vseeno morala slišati", je nekako preklicala prejšnjo obljubo.

"Pojdi, Vera! To je odličen zbor. Lani je pel že na festivalu Kurirček v Mariboru, kjer lahko pojo samo izbrani", je spodbujala Irena.

Vera se je rahlo pomikala ob desni steni navzdol. Debela preproga je pihala njene oprežne korake. V poltemi, razsvetljen je bil le oder, je zama tipala po kakšnem praznem sedežu na robu vrste. Sprijaznila se je s tem, da bo teh nekaj minut slonela ob zidu.

Pevke so prihajale. Sproščeno so se nameščale na praktičnih. Njihove ciklamne bluže in bela nagubana krila so prelile oder z nepopisno umirjenostjo in eleganco. Zborovodkinja, svetlolasa, srednje rasti in srednjih let, se je skušala publikki med priklonom tudi nasmehnuti. Kdo ve, je to že rutinsko ob tolikih zmagah? Vera je občudovala ta mir in to zbranost zbora. Odpeli so Prečuden cvet. Ploskanje. Vera je ravno utegnila s pogledom preleteti nekaj vrst. In tu ga je uzrla, svojega moža. Sedel je poleg ravnatelja in nato še najmanj pet tovarišev iz zbornice. Pravkar projicirana slika domačih ljudi jo je povsem zmedla. Z odra sem so udarjali otožni in opozorilni zvoki Buchenwaldskega zvona. Vera je občudovala tovarišico, ki si je upala naštudirati to težko skladbo. V drugi vrsti sedeča glasbena elita ocenjevalcev je zavzeto poslušala, ploskala in vzpodbudno priklonila. Vera se je bližala sprednjemu izhodu. Nič več je ni zanimalo. Tisto, prej nasilno zatrto malo-

dušje, se je naselilo nekam v grlo. To je trema! Lahko si lažeš, Vera, tajiš pred drugimi, a resnica je samo ena: poješ lahko drugim, a ne svojim! Le čemu jih je morala najti, najti prav njih v tej poltemi in tam nekje v sredini srednjih vrst!

In zdaj je napočil trenutek! Že gredo. Zdi se ji, da sliši topot težkih okornih čevljev. Tako, zdaj še ona. Koraki so kar dovolj trdni, le v glavi nekam čudno gomazi in mrzel pot jo obliva. Intonacija za koroško narodno Ta zima že zapušča nas. Uspela. In zdaj še tista trda preizkušnja Maksa Pirnika. Spomladi pojdeva na očkov grob. Glasovi se nižajo, ampak odpeli bodo! Za njo je. Nikogar ne vidi. Tudi ploskanje ne zaznava. Pač, kot bi prihajalo nekje iz neznanskih globin. A vendar končano! Prvi trenutek, ko se zbero v avli, beseda ne more iz grla.

"Si zadovoljna?" preprosto vpraša Marinka.

"Zadovoljna? Je še kar bilo. No, pri zadnji smo padli za cel ton. To ni odlika."

"Ah, kaj bi to! Brigiti so že napak začeli. Drugič jim je že kar šlo", jo je skušala potolažiti Irena.

Vera ji je bila hvaležna za to sladko laž, ki pa je ni mogla zadovoljiti. (dalje prihodnjič)

DELO V INOZEMSTVU

Izšla je knjiga, ki vas obširno informira o delovnih dovoljenjih, o plačah, delovnih in stanovanjskih razmerah, o vizah, potnih stroških, klimi itd. Dobite tudi naslove podjetij, ki potrebujejo delovno silo v Evropi, ZDA, Kanadi, Zahodni Indiji, Avstraliji in na Daljnem vzhodu. Nudijo vam delo npr. v kvi-narstvu, potrebujejo voznike, turistične vodiče, zaposlite se lahko v hotelih in restavracijah, kot aupair, na luksuznih križarjenjih.

Če se za toanimate, nam pišite! Brezplačne informacije dobite, če pošljete že frankirano kuverto na naslov:

CENTRALHUS
Box 48, S-142
Stockholm Švedska.

P.S.: Delovnih mest ne posredujemo!

18.-24. 5.

TV AVSTRIJA 1

TV AVSTRIJA 2

TV LJUBLJANA

V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI

SR

10.30 Elegantni lopov; 12.05 Zaklad v piramidi; 16.30 Lutkovna predstava; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Nekoč je bil...; 17.30 Pustolovščine Toma Sawyerja in Huckleberry Finna; 17.55 Za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Čvrsto v sedlu; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Mož z velike reke.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Graditi, stanovati, živeti; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Prosim k mizi; 18.30 Lokalni TV spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Morala morskih psov; 21.45 Obrazi Evrope; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Snidenje z revolucijo.

15.35 Videostrani; 15.50 Osmi dan; 16.30 Mostovi; 17.00 Angleščina; 17.20 Prežihov Voranc; 17.45 Erazem in potepuh; 18.15 Otroška vas; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 20.05 V iskanju gospoda Goodbara; 22.15 Plesni nočno; 22.30 Dnevnik; 22.45 Orli in sokoli.

ČE

10.30 Mož z velike reke; 12.15 Klub seniorjev; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.30 Skrivnostni svet Poly Flint; 17.55 Za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Čvrsto v sedlu; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Show mix; 21.45 Loto-studio; 21.55 Rojeni za ples; 23.40 Uporniki Liang Shan Poja; Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.15 Srečanje z živaljo in človekom; 18.00 1-2-X; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.05 Dinastija - Denverjev klan; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.22 Klub 2.

16.35 Videostrani; 16.50 Mozaik; 17.50 Indijanske legende; 18.15 Naša pesem; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.01 Obzorik; 19.13 TV okno; 19.18 Zrno; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tednik; 21.05 Zgodovina; 22.45 Dnevnik; 23.00 Jubilejna teveteka; 0.30 Videostrani.

PE

10.30 Rojeni za ples; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Kalimero; 17.30 Okoli sveta; 17.55 Za lahko noč; 18.00 Mi; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Šport; 20.15 Stari; 21.20 Anekdote po notah; 22.05 Šport; 22.50 Frustrirani; 23.00 Bernhard; 0.05 Video umetnost iz Avstrije; Poročila.

16.00 Wurlitzer; 16.45 Hotel; 17.30 Divjim živalim na sledi; 18.00 2X7; 18.30 Lokalni TV-spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Najljubša knjiga; 21.00 Knjiga meseca; 21.20 Osební pogum; 22.22 Sinola; 23.55 Štiri lobanje Jonathana Drake.

16.15 Videostrani; 16.30 Mozaik; 17.30 V znamenju dvojčkov; 17.50 Grizli Adams; 18.15 Grafiki BIH; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.18 Zrno; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Gospa Monsorojska; 21.20 Dnevnik; 22.25 Blagoslovljen par; 23.45 Videostrani.

SO

10.35 Norec na mostu; 13.45 Netopirji potrebujejo prijatelje; 14.30 Prvi poljub; 16.00 Otroški Wurlitzer; 17.05 Ročno delo; 17.30 Pet prijateljev; 18.00 Mi; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Ruleta iz Baden Badna; 21.50 Yes ministrski predsednik; 22.15 Kabaret; 23.15 Video v živo; The munsters.

15.00 Šport; 15.45 2X7; 16.15 Ljudska glasba; 17.00 Sklenil sem ostati politik; 17.45 Živali iščejo gospodarje; 18.00 Trailer; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Pozabljena dolina; 22.45 Morilec ob koncu tedna; 0.20 Zadnja kroglja.

8.00 Radovedni taček; 8.15 Pamet je boljša kot žamet; 8.20 Prežihov Voranc; 8.40 Erazem in potepuh; 16.55 Ti loviš; 18.25 Kratek film; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.30 Dnevnik; 20.30 Dolgo vroče poletje; 21.25 Križ krač; 22.45 Dnevnik; 23.00 Skrij se med ljudi; 0.30 Videostrani.

NE

9.50 Avstralija; 10.35 Pregled tedna; 11.30 Orientacije; 12.00 Mi; 14.00 Družina Waltons; 15.35 Kura, pajek in hrošč; 15.40 Poročila za otroke; 15.50 Pasje počitnice; 17.10 Alf; 17.40 10 najboljših popevk; X-Large; 19.20 Žrebanje lota; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Jug; 23.30 Pulcinella.

12.00 Pogovor z umetnico; 13.00 Adam je bil vrtnar; 13.45 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Medij; 18.25 Poglej in zmagaj; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.30 Čas v sliki; 20.15 James Bond - mož z zlato pištolo; 22.25 Prgišče zvezd; 23.10 Vprašanje časti; 1.05 Čikago 1930.

9.20 Živ žav; 10.15 Grizli Adams; 10.40 Dolgo vroče poletje; 11.30 Ansambel Marela; 13.00 Snežene opice na Japonskem; 14.25 Videostrani; 14.50 Sinovi in hčere steklarja Jakoba; 15.55 Veliki Ziegfeld; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Obljubljena dežela; 20.55 Zdravo.

PO

14.20 Risanka; 15.45 Lutkovna predstava; 16.05 Samson in Sally; 17.10 Gradimo mesto; 17.50 Včeraj smo bili še otroci; 18.35 The Nits; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Fierabras; 23.45 Dunajski kulturni teden; 0.30 Poročila.

9.00 Poročila; 9.05 Obrazi Evrope; 10.00 Ekumenska maša; 11.15 Duh iz puščave; 12.00 Opera matineja; 14.50 Gospod svetnik; 18.00 Lindenstraße; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Čas v sliki; 19.48 Leni hlapec; 20.15 Kraj zločina; 21.55 Elegantni pes; 22.40 Nebesa in pekel; Kolumbo.

16.50 Videostrani; 17.05 Naš utrip; 17.35 Radovedni taček; 17.50 Makedonske narodne pravljice; 18.20 Živalski svet; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.01 Obzorik; 19.13 TV okno; 19.30 Dnevnik; 20.05 Tisočletna čebela; 21.05 Omizje.

TO

10.30 Prvi poljub; 12.15 Za vedno ovenela; 15.05 Teta Blandina; 16.30 Am, dam, des; 17.05 Viki in silaki; 17.30 Tudi šala mora biti; 17.55 Za lahko noč; 18.30 Princeza Daisy; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Avstralija; 21.00 Poglej in zmagaj; 21.07 Dediščina Guldenburgov; 21.55 Alibi; Big Valley.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Industrija umetnih snovi; 17.15 Kaj bi lahko postal?; 17.30 Orientacija; 18.00 Superflip; 18.30 Lokalni TV spored; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Kaj sem?; 21.00 Poglej in zmagaj; 21.07 Domočina; ti si; Šport.

16.25 Videostrani; 16.40 Mozaik; 17.30 Pamet je boljša kot žamet; 17.45 Portret Pavla Kunaverja; 18.45 Risanka; 18.55 Videostrani; 19.01 Obzorik; 19.30 Dnevnik; 20.05 Gledališka predstava; 21.10 Dnevnik; 22.05 Videogodba; 22.50 Videostrani.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10-19.00



Sreda, 18. 5.
Dobra volja
je najbolja

Četrtek, 19. 5.
Rož-Podjuna-Zilja

Petek, 20. 5.
Koroški liki:
A. Šuster-Drabosnjak
(R. Vospornik)
Jezikovni pogovor
(Janko Messner)

Sobota, 21. 5.

Duhovni nagovor
(Kpl. Pepej Marketz)
Voščila (M. Hartmann)

Nedelja, 22. 5.
Praznični spored
(P. Zunder)

Ponedeljek, 23. 5.
Štehanje pr' Zil'

Torek, 24. 5.
Halo, prijatelji!
Partnerski magazin

Koroški liki – pred 220 leti se je rodil Andrej Schuster-Drabosnjak

Izjemoma bi tokrat opozorili na glasbeno oddajo ob sredah, ki je namenjena dobremu vzdušju, prijetnem poslušanju, in v kateri skušamo zadovoljiti najrazličnejše okuse. V sredo, 18. maja, bomo v drugi del sporeda uvrstili tudi nekaj pesmi, ki jih bo izvajal Akademski pevski zbor „Tone Tomšič“ iz Ljubljane. To naj bi bila tudi priprava na koncert tega prvovrstnega zbora, ki je napovedan za binkošno soboto ob 20.00 pri Mariji v Trnju v Železni Kapli.

V kulturnem sporedu v petek, 20. maja, nam bosta Janko Messner in Marta Kreuz-Messner spet ostrila poslušalce za lepo slovenščino v rubriki „Jezikovni pogovori“. Reginald Vospornik se bo v svoji redni mesečni oddaji spomnil 220-letnice rojstva koroškega bukvnika Andreja Schusterja – Drabosnjaka, ki je v svojem življenju s svojimi „rajmami“ skrbel za procvit slovenske kulturne misli najbolj severnega dela koroškega slovenstva v beljaškem območju, na Kostanjah.



Koncert iz Baden-Badna

Sobota, 21. 5. 1988, TV A1, 20.15 – Italijanska lepotica Alice (slika) je le ena izmed številnih nastopajočih v Baden Badnu. Koncert, ki ga bo televizija prenašala, bodo med drugim oblikovali Preston Phillips, Dancers, Helen Schneider, Udo Jürgens, Manhattan Transfer, Heather Parisi, Les Freres Taquins, Milo & Roger, Les Nicollinis in George Carl.

Jasna Knez Zvezde?

Sreda, 18. 5. 1988, TV LJ1, 22.15 – Plesalka, koreografinja in animacijska pedagoginja Jasna Knez je dobro znana tudi koroškim igralcem in občinstvu. Za svoj nastop je izbrala ples izpred tridesetih let. Takrat je namreč začela razvijati svoj fenomen sodobnega plesa.

V iskanju gospoda Goodbara

Sreda, 18. 5. 1988, TV LJ1, 20.05 – Leta 1977 je Richard Brooks kot 65. letni veteran posnel film „V iskanju gospoda Goodbara“. Filmska kritika in gledalci filma niso sprejeli z navdušenjem, bili pa so si enotni, da je Diane Keaton ustvarila dotlej najboljši filmski lik v svoji karieri.

Pogumneži? Drama: „Jug“

Petek, 20. 5. 1988, TV A2, 21.20 – „Vsa kodnevni upor“ je naslov oddaje, v kateri bodo spregovorili ljudje, ki se borijo za svoje pravice. V Avstriji namreč narašča število nezadovoljnih, ki se na kakršenkoli način čutijo zapostavljene. V boju za svoje pravice pa so izpostavljeni hudemu pritisku.

„Blagoslovljeni par“

Petek, 20. 5. 1988, TV LJ1, 22.25 – S televizijsko dramo „Blagoslovljeni par“ se zaključuje cikel švedskega režiserja Ingemarja Bergmana. „Čista ženska je ječmen v hudičevem očesu“ pravi pregovor, ki bi lahko bil moto tega filma, zgodbe o dveh samotnih, izkoreninjenih bitjih, ki se v duševni stiski odločita za skupen odhod s sveta. Pri blagoslovljenem paru zmaga ljubezen do konca in onstran konca, tako nad življenjem kot nad zlom. Vendar je zmaga le individualna, obsojena na skupni grob. Zgodi se namreč za zaprtimi vrati, brez prič.

Indijanske legende

Četrtek, 19. 5. 1988, TV LJ1, 17.50 – Indijanske legende so take kot vse legende, ki se živijo v ustnem izročilu pri različnih narodih sveta. Prenašajo se od staršev na otroke, iz roda v rod, iz meglene preteklosti v neznano prihodnost. Tako po eni strani dokažejo obstoj civilizacije še pred prihodom belcev v Ameriko, po drugi strani pa ohranjajo identiteto Indijancev, ki se izgublja v poenotenju zahoda.

Gospa Monsorojska

Petek, 20. 5. 1988, TV LJ1, 20.20 – Nadaljevanje je nastala po romanu Alexandra Dumasa, očeta, avtorja uspešnic Trije mušketirji in Grof Monte Christo. Gre za značilen zgodovinski roman, poln slave, maščevanja, prevar, ljubezni, zvestobe in sreče. Dogajanje se prične v Parizu leta 1578. Na dvoru si nasprotujeta dva klana: kralj Henrik tretji ter grof Monsoreauski, Louis de Bussy.

Bilčovščani osvojili tri točke!

**SLOVENSKI
VESTNIK**

ŠPORT

Po jesenskem delu prvenstva so bili še na zadnjem mestu, toda že konec tega tedna so se Bilčovščani znatno popravili: zdaj je možno celo 5. mesto!

Navdušenje za nogomet med Bilčovščani sicer pojema – na praznik se je na igrišču v Potoku zbralo le še kakih 100 gledalcev – toda Bilčovs se, vsaj po lestvici sodeč, uveljavlja v spodnji ligi-zahod. V tem razredu Bilčovščani letos tekmujejo prvič in še ob koncu jesenskega dela prvenstva jim niti največji optimisti ne bi prisodili dosti izgledov, da se rešijo izpada. V četrtek in nedeljo pa so zbrali kar 3 točke, tako da zdaj zasedajo solidno deseto mesto.

Seveda je treba pripomniti vsaj glede na tekmo z Baškim jezerom, da bo Bilčovs potreboval še nekaj časa, preden se bo povzpel v sam vrh spodnje lige. Pretežni del tekme je bil zelo slab: domačinom (seveda pa tudi gostom) ni uspela niti ena lepa, premišljena akcija, igrali so tehnično slabo, pa tudi podaje so bile netočne. Kljub temu pa so Bilčovščani proti koncu druge polovice zaigrali tako silovito, da so dosegli odločilna zadetka. Streljala sta Quantschnig in Pesjak. Tudi v nedeljo bi lahko zmagali v Rožeku, saj so ob polčasu vodili že s 3:1. Toda sodnik in nekoliko nezbrana obramba sta domačinom še omogočila neodločen izid. Kljub temu uspel vikend Bilčovščanov.

Sicer je v spodnji ligi-zahod ostalo skoraj vse pri starem: Borovlje še vedno vodijo, čeprav so proti Tristachu, zadnjemu na lestvici, le s težavo zmagale z 2:1. Šentjakob je sicer premagal Obermillstatt s 3:1, toda v Del-lachu je spet podlegel z 2:3. Baško jezero pa je po porazu v Bilčovsu v nedeljo premagalo ASV Lienz s 4:1.

V vzhodni spodnji ligi je očitno odločeno: v tem kolu so namreč zgubili vsi nasledovalci Wietersdorfa, ki vodi že za sedem točk. Dobrla vas je druga, saj je doma premagala Treibach s 3:0, v Celovcu pa je ASV na žalost prepustila eno točko – 1:1. Tokrat je razočaral Šmihel, ki je na domačem igrišču podlegel trinajstemu na lestvici, KAC z 1:2, Klopini pa je v Rudi dosegel vsaj neodločen izid – 1:1.

V koroški ligi si je Slovenski atletski klub tokrat le s težavo zagotovil zmago proti Magdalenu. Gledalci in igralci z igro sploh niso bili zadovoljni; vsi so vedeli, da je SAK zmagal le po sreči. Edini gol je dosegel Arthur Hanser, ki je letos z 10 zadetki tudi najboljši strellec. Sicer pa se je tudi na tej tekmi pokazalo, da ima slovenski klub vse premalo izkušenih igralcev, saj na primer izpada Marjana Velika in Franca Sadjaka ne more nadomestiti.

V 1. razredu so Selani zopet napravili točko, ko so doma igrali z Žrelcem le neodločeno – 1:1. Dodatno jih je prizadel izpad Nantija Olipa, ki si je zlomil ključnico. Globasnica je bila proti Žitari vasi brez možnosti (1:2), Železna Kapla pa je podlegla Metlovi (0:2). Še vedno vodi Velikovec, ki je premagal Reichenfels z 1:0.

V drugem razredu pa je tokrat razočarala Rikarja vas. V Šentpetru na Vašinjah je podlegla kar z 2 : 5, in to proti nasprotniku, ki je dosti slabše uvrščen od nje. Delni uspeh je dosegel Žvabek, ki je doma igral neodločeno z Vovbrami – 2 : 2. A. Mohar



Bilčovs je proti Baškemu jezeru proti koncu tekme ostro napadal in si zagotovil zmago.

Slika: Mohar

Šahisti: 5. mesto

Desetčlanska ekipa Slovenske športne zveze iz Celovca je na mednarodnem ekipnem prvenstvu v šahu v madžarskem mestu Monoštoru (Szentgotthard) med šestimi ekipami osvojila 5. mesto. Pod vodstvom „zunanjega ministra“, ravnatelja Ivka Ferma je igrala zelo ambiciozno, kljub temu ji ni uspelo doseči boljše uvrstitve. Na turnirju je z veliko prednostjo zmagal Tolmin pred Novo Gorico in gostiteljem, ki je ta turnir zgledno organiziral in zato tudi prejel priznanje ekip iz Slovenije in Avstrije.

Za SŠZ so igrali: Norbert Perko, Pepi Gallob, Brezelj, Lojz Gallob, Anton Gallob, Gorazd Živkovič (slika desno), ki je zbral največ točk, ter Herbert Rulitz, Ivko Ferm, Ivan Lukan in Točka Einspieler.



Koroška liga

1. Lienz	22	13	6	3	51:14	32
2. WAC	21	12	6	3	53:23	30
3. Breže	21	12	3	6	36:18	27
4. Trg	22	11	5	6	45:30	27
5. Pliberk	22	8	9	5	40:29	25
6. Wolfsberg	22	11	2	9	28:37	24
7. Matrei	22	8	7	7	35:28	23
8. SAK	20	9	3	8	28:23	21
9. SV Šentvid	22	6	8	8	19:38	20
10. Mölltal	22	8	3	11	20:31	19
11. Magdalen	22	5	8	9	20:30	18
12. VSV Beljak	22	6	4	12	29:38	16
13. Šmohor	22	6	4	12	27:47	16
14. Irschen	22	1	4	17	12:57	6

Spodnja liga-vzhod

1. Wietersd.	22	16	4	2	44:14	36
2. Dobrla vas	21	11	7	3	33:16	29
3. Mostič	22	11	6	5	39:30	28
4. Treibach	22	11	4	7	51:36	26
5. Šentandraž	22	8	10	4	30:22	24
6. ASK Cel.	22	8	8	6	38:35	24
7. Klopini	22	6	12	4	24:23	24
8. St. Leonh.	22	7	9	6	27:30	23
9. Ruda	21	5	10	6	27:27	20
10. Šmihel	22	6	7	9	27:42	19
11. SCA Šentv.	22	5	5	12	30:39	15
12. ASV Celov.	22	3	8	11	18:32	14
13. KAC Cel.	22	2	7	13	16:34	11
14. Frantschach	22	2	7	13	19:43	11

Spodnja liga-zahod

1. Borovlje	22	13	6	3	43:23	32
2. Dellach	22	10	10	2	36:19	30
3. Radenthein	22	11	3	8	43:32	25
4. Weißenstein	22	8	8	6	33:21	24
5. Šentjakob	21	9	6	6	30:26	24
6. Rožek	21	8	6	7	29:29	22
7. ASV Lienz	21	7	7	7	31:38	21
8. Lendorf	22	8	4	10	31:30	20
9. Baško jezero	22	8	4	10	31:31	20
10. Bilčovs	21	6	7	8	30:34	19
11. Treffen	20	6	5	9	23:30	17
12. Brnca	21	4	9	8	23:31	17
13. Obermillstatt	22	3	9	10	26:39	15
14. Tristach	21	5	4	12	20:46	14

1. razred D

1. Velikovec	22	15	3	4	38:23	33
2. Žitara vas	22	13	6	3	32:12	32
3. Žrelec	22	11	8	3	54:18	30
4. Sele	22	11	8	3	30:22	30
5. Grebinj	22	7	7	8	29:31	21
6. Podkarnos	22	6	9	7	22:28	21
7. Galicija	22	7	6	9	23:24	20
8. Sinča vas	21	8	3	10	28:26	19
9. Žel. Kapla	21	8	3	10	30:32	19
10. Metlova	21	7	4	10	24:36	18
11. Šentpavel	22	7	3	12	35:46	17
12. Reichenfels	22	7	2	13	32:47	16
13. St. Stefan	22	4	7	11	27:49	15
14. Globasnica	21	4	5	12	30:40	13

TERMINI

STRELJANJE

Ponedeljek, 23. 5. 1988: V streljanje z zračno puško (pri Jerebu na Obirskem, 13).

NOGOMET

Sreda, 18. 5. 1988: SAK – WAC (18.30).

Sobota, 21. 5. 1988: Mölltal – SAK (17.30).

Nedelja, 22. 5. 1988: Turnir ob 30-letnici Dobrle vasi, igra tudi SAK (10.30).

2. MEDNARODNI TURNIR

za pokal Kosute (12). Sodelujejo Selani, Galicija, Juventina (Gorica), Škofja Loka. Popoldne streljanje enajstmetrov. Zaključna tekma: proti ženski nogometni ekipi iz Sel.

Lep uspeh Ganzerja



Leonhard Ganzer (slika levo), kapelski ostrostrelec, se je na mednarodnem turnirju v streljanju z lokom uvrstil v sam evropski vrh. V Blintendorfu, kjer je potekal turnir, so namreč gostovali tudi zahodni Nemci in Švicarji, ki veljajo za skoraj nepremagljive. Zato je tem več vreden rezultat mladega juniorja, ki je v mladinski skupini zasedel odlično tretje mesto. Boljši rezultat je imel le Švajcer Thomas Rohrer (dosegel je 283 krogov), drugouvrščen švicarski lokostrelec Roland Bachofner pa je dosegel enako število krogov kot Ganzer, namreč 279, in se uvrstil pred Ganzerjem le zato, ker je enkrat več zadel v črno.

Wrolich dosegel tretje mesto

Mladi Peter Wrolich iz Loč je na avstrijskem prvenstvu šolarjev v kolesarski tekmi na kronometer dosegel odlično tretje mesto. Za 12 kilometrov dolgo progo je potreboval 19,29 minute, kar pomeni povprečje 37,3 kilometra na uro.

Selani mojstri prvih razredov

Druga namiznoteniška ekipa iz Sel je na tekmovalstvu za naslov prvaka vseh 1. razredov v Mostiču premagala Bodensdorf s 5:4. S tem so Stane Bec, Kocmanek in Marko Smrtnik osvojili naslov. Točke pa so dosegli: Bec (2), Smrtnik (2), Kocmanek.